Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 40)

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inuluĭ Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 212.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 24 Septemvre (6 Octomvre) 1895.

Judecătorii şi „interesele statului".

Braşov, 23 Septemvre v.

Omul se minunéză şi se încrucişéză, când vede cum se fac la noi judecăţile în aşa numitele procese de agitare. Numai înainte cu dece dile judecătorii din Alba-Iulia au condamnat pe un ţĕran român din Ocna Sibiiului la treĭ sĕptĕmânĭ închisóre ordinară, vedĭ Dómne, pentru-că a strigat şi el un „sĕ trăiască", când s'au întors acasă ceĭ judecaţĭ în procesul Memorandului.

După lege ţĕranul nu era vinovat şi nu putea fi condamnat. Cu tóte acestea l'au judecat şi l'au pedepsit. Cum s'a putut întâmpla un asemenea lucru?

In privinţa acésta ne dă deplină desluşire o declaraţiă, ce a făcut'o ministrul-preşedinte Banffy la Şimleul Silvaniei, când înainte cu câteva sĕptĕmânĭ şi-a făcut cunoscuta dare de sémă înaintea alegĕtorilor. Atuncĭ Banffy, primind salutarea tribunalului, a judecătoriei de cerc, a procuraturei şi a corpului advocaţilor, a rĕspuns: „vĕd cu bucuriă înaintea mea şi corpul judecătorielor independente de guvern, *dér deşi justiţia e independentă de guvern, ea nu este independentă de interesele statului*".

Aceste cuvinte au fost trecute cu vederea în raporturile dela Şimleu. Numai o singură fóiă („Budapeşti Hirlap") le-a înregistrat, şi acum vine o altă fóiă din Pesta, „Nemzeti Ujság", şi protestéză în numĕrul sĕu dela 2 Octomvre în contra părerei ciudate, ce-o are Bánffy despre chiămarea justiţiei.

Numita fóiă maghiară se teme, că aşa disele interese ale statului nu sunt decât o manta, cu care se acoper „interesele guvernuluĭ" şi că prin urmare nu merge nicĭ de cum, de-a supune independenţa judecătoréscă acestor interese.

Are dreptate fóia maghiară. Noi însĕ trebue sĕ mergem şi maĭ departe şi sĕ arĕtăm, că aşa disul „interes al statuluĭ" este o armă de luptă în contra nóstră, a Nemaghiarilor, de care se folosesc în interesul lor nu numai ceĭ dela guvern, ci toţĭ traşĭ-împinşiĭ, carĭ se dau de „patrioţĭ" şi vor sĕ se căpĕtuéscă pe socotéla nóstră.

Şi ce este şi ce póte fi în interesul statului, când e vorba de dreptate? Póte fi un interes maĭ mare al luĭ, decât acela, ca judecătorul sĕ judece pe basa legilor, drept şi cum se cuvine? Alte interese ale statuluĭ, carĭ sĕ influinţeze judecata luĭ, nu pot fi, afară numaĭ, décă guvernul şi clica dela putere pretinde, ca el sĕ judece aşa, cum vor eĭ şi nu cum pretinde legea şi dreptatea.

Şi aşa se întêmplă maĭ ales în procesele politice, îndreptate contra Nemaghiarilor. Aicĭ se dovedesce tot maĭ mult, că justiţia, cum dice ministrul, în adevĕr nu este independentă de „interesele statuluĭ", carĭ interese se îndreptéză din nenorocire după poftele vremelnice ale celor dela putere.

Numai aşa putem înţelege sentinţele monstruóse, ce s'au adus şi se aduc în contra aşa numiţilor agitatorĭ, pe carĭ au început sĕ-ĭ caute acuma şi între plugariĭ noştri. Guvernul aduce în mare strîmtóre atât pe procurorĭ, cărora le poruncesce sĕ intenteze procesele, cât şi pe judecătorĭ, carĭ chiar de-ar voi sĕ fiă nepărtinitorĭ, se simt totuşĭ genaţĭ a judeca liber în acele procese, căcĭ vĕd, că sunt anume trase de pĕr de guvern.

E ceva dejositor pentru corpul judecătoresc, când prin graiul fostuluĭ paşă dela Bistriţă li-se spune, că şi în viitor aşa disa independenţă a lor trebue sĕ se îndrepteze după poruncile, ce le vor căpĕta de sus în „interesul statuluĭ".

Bine dice „Nemzeti Ujság", că Banffy a dovedit numai, că şi-a absolvat sciinţele juridice la universitatea din Apa-nuşfalĕu, şi că după aceea a făcut praxă la Tisza Kalman. Fórte corect susţine mai departe, că justiţia trebue sĕ fiă cu totul neatêrnătóre nu numaĭ de guvern, ci de orĭ-ce interes, aşa-dér şi de interesele statuluĭ şi că pentru ea numaĭ şi numaĭ ordinea de drept şi legea este singura directivă.

Până a ajunge însĕ la o astfel de neatêrnare a justiţiei mai este încă un drum lung, căcĭ sistemul întrodus de Tisza Kalman e încă în flóre şi Bánffy nu este, decât un ucenic al acestuĭ Tisza, care din „interesele statuluĭ" a făcut o armă de luptă în contra Nemaghiarilor şi un mijloc de căpĕtuire pentru protegiaţiĭ sĕĭ.

Revista sĕptĕmânei.

Partida poporală ungară îşĭ arată colţiĭ. Se scie ce speranţe legau mulţĭ de *partida poporală*, când se înfiinţase, şi mai ales în sînul naţionalităţilor s'a format o opiniune, putem dice, favorabilă despre acea partidă şi conducĕtorii eĭ, carĭ la început cochetară cu naţionalităţile şi deteră a înţelege, că în multe cestiunĭ vor puté merge mână în mână împreună. Acuma însĕ se dovedesce, că nicĭ partida poporală nu e maĭ bună ca alte partide maghiare, fiă în cameră, fiă afară de cameră; şi maĭ ales se adeveresce faptul, că Maghiarii, fiă de orĭ-ce partide şi principiĭ, când e vorba de naţionalităţĭ şi aspiraţiunile juste ale acestora, *ţin una şi toţĭ ca un suflet sunt contra acestora*. Ecă cea maĭ nóuă dovadă: La adunarea poporală, ţinută dilele acestea în Ruzomberk, în Ungaria, contele *Nicolau M. Eszterházy*, unul dintre capii partidei poporale ungare, într'o vorbire a sa dise, cu privire la raportul partidei poporale cătră naţionalităţile nemaghiare, următórele: „Intre representanţii naţionalităţilor nemaghiare sunt şi de aceia, carĭ négă unitatea statului ungar(!), cărora li sunt prea strîmte graniţele patriei nóstre(!), şi carĭ voesc sĕ se împreune cu popórele înrudite cu eĭ(!). Noĭ nu pretindem, ca elementele acestea sĕ se bucure de simpatiĭ, *de ce dér ne identifică pe noĭ mulţĭ cu aceste cercurĭ?* Eĭ nu au dreptul a întra în legăturĭ cu cetăţeniĭ altor state. Noĭ dicem numaĭ atât, ca sĕ nu li-se denege a-şĭ cresce copiiĭ în limba lor, dér pentru aceea *nu voim sĕ le dăm naţionalităţilor posiţiĭ deosebite în stat*".

La cestiunea legilor bisericescĭ-politice. Cu 1 Octomvre c. (Marţia trecută) s'a început era cea „strălucită" aşteptată cu atâta dor de ceĭ ce sunt puşĭ la óla cu carnea şi la sacul cu grăunţele. Foile jidano-liberale nu maĭ pot de bucuria de a vedé odată puse în praxă aceste legĭ. Dér chiar în Budapesta cea jidovită, poporaţiunea, care maĭ ţine la trecut şi la morala creştină şĭ-a manifestat nemulţămirea cu noua stare de lucrurĭ prin aceea, că s'a grăbit de-a încheia căsĕtoriile pendente încă înainte de 1 Octomvre. Bisericele nu biruiau cu cununiile, carĭ se încheiau cu sutele pe fiăcare di din ajunul întroducerei nouĕlor legĭ. Dér desamăgirea pseudo-liberalilor a fost încă şi maĭ mare, din causă, că întroducerea acestor legĭ a înghiţit şi va înghiţi sume cu mult maĭ însemnate, de cum s'a fost aşteptat. Prima căsĕtoriă civilă s'a încheiat, firesce, în Budapesta şi încă din partea uneĭ părechĭ jidane.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Rĕspuns.

Aseră m'am uitat la cer
Cum strălucea de stele,
Şi steaua mea voiam sĕ sciu,
Sĕ vĕd de-'i printre ele.

Atuncea una a cădut
Stingêndu-sĕ 'n tărie,
Rĕspuns simbolic, dureros
Apusul eĭ sĕ-'mĭ fiă.

Foi.

Din frasinul pică frunzele
Uscate în cărare,
Ér tu privescĭ la mórtea lor
Cu-atâta nepăsare;

Dér sórtea lor e sórtea ta,
Căcĭ şi tu eştĭ o fóie,
Şi fiĭ ca tine 'n orĭ-ce di
Sĕ scutur, cad o dróie.

Braşov. I. Priscu.

Istoriórе,

de D-na *Columb*. (Din „Biblioteca pentru toţĭ.")

Sâmbăta morţilor.

A pierit sórele, sórele din diua de Sâmbăta morţilor! Ceĭ carĭ au fost bogaţĭ, se odihnesc în morminte de marmură; ceĭ carĭ au fost săracĭ, se odihnesc sub o biată cruce de lemn. Incet încet se ivesc printre sălciile pletóse flacărĭ micĭ întâi galbene sub cerul purpuriu, dér carĭ se fac din ce în ce maĭ strălucitóre cu cât se întunecă maĭ mult, ca amintirea, care se măresce în nóptea mormêntuluĭ. Mânĭ prietene aprind lângă crucĭ candela credinciósă. E Sâmbăta morţilor; lor lumină şi florĭ! De s'ar puté sĕ ajungă până la eĭ vre-o rază, vre-o picătură din parfumul vieţiĭ, în care iĭ plângem!

Vĕduva tristă şi galbenă stă în picióre lângă crucea, pe care e scris numele pe care l-a iubit, numele pe care îl dobêndise şi ea, şi pe care îl purta cu atâta bucurie acum un an, când se redima pe braţul celuĭ, care se odihnesce acolo! Ţine în braţe un copilaş, nevinovatul se uită uimit la tóte lucrurile acelea necunoscute: la morminte, la florĭ, la sălciile marĭ pletóse şi la sora maĭ mare, care aprinde cu grije smerită candela. Vĕduva ţine în mână coróna, cu care vrea sĕ împodobéscă crucea: cum îĭ tremurau mânile când o împletea! Nu e mult de când se preumbla cu el pe câmp în dilele de sĕrbătorĭ. Fetiţa alerga înaintea lor şi culegea florĭ, şi băieţelul abia încerca sĕ umble. Acum s'a dus tótă bucuria sa pentru vecie, a mai rĕmas numaĭ un mormênt, o vĕduvă şi doĭ orfanĭ. Icónele scumpe şi dureróse ale fericiriĭ pierdute trec pe dinaintea gândurilor sale pline de jale; trec cele dintâi speranţe, încrederea unuia în celalalt, dragostea înurajetóre a două fiinţe, care încep viéţa mână în mână, neluând séma la muncă, la lupte şi la suferinţă, numaĭ sĕ fiă mereu alăturĭ unul de altul... Şi s'au despărţit! Vĕduva se gândesce la acéstă despărţire şi inima i-se revoltă.

„Ce puţin ceream vieţeĭ!... La ce 'mĭ-a răpit tot?"

„Tot? oh! nu tot! Fetiţa se uită la ea cu o privire neliniştită: băieţelul se alătură de ea ca şi cum ar vrea sĕ-ĭ dică:

„Numai pe tine te am."

Şi simte, că maĭ are ceva, nu i s'a răpit tot. I-au maĭ rĕmas doĭ copiĭ, din carĭ va trebui sĕ facă un bărbat cinstit şi o femeiă cinstită: i-a maĭ rĕmas dragostea lor, i-a rĕmas bucuria, că-ĭ va vedea crescĕnd; 'i-a rĕmas, maĭ cu sémă, viéţa adevĕrată a sufletului: datoria! Scie bine, că unde sunt datoriĭ de împlinit, e şi fericire.

„Dómne! dice ea, 'mĭ-aĭ luat sprijinul; acum dă'mĭ putere sĕ fiŭ pentru copilaşiĭ aceştia şi tată şi mumă, pentru ca din cer, de unde se află, *el* sĕ fiă mulţumit de eĭ şi de mine."

Noul minister austriac. Fóia oficială de Joi publică demisiunea cabinetului austriac, în fruntea căruia stětuse contele *Kielmansegg*, şi numirea *noului cabinet*, în frunte cu contele *Casimir Badeni*, fostul guvernor al Galiţiei. Noii miniştri, pe carī şi i-a ales Badeni, sunt, afară de doi, toţī ómenī, carī până acum n'au jucat vr'un rol mai însemnat politic. Considerând acésta, şi apoi şi faptul, că stările politice din Austria de present sunt fórte încurcate, domnind între diferitele partide mare desbinare, noul cabinet va avé greu de luptat pentru a-se puté susţiné. Decī viitorul va arăta, că va fi óre contele Badeni în stare a-şī împlini misiunea, séu nu.

Tumulte în Constantinopol. In 30 Septemvre s'au întêmplat în Constantinopol nisce incidente, carī uşor puteau sě producă marī turburărī, şi carī încă nicī astădī nu sunt pe deplin lămurite. *Armenii* din capitala turcescă s'au adunat adecă şi s'au înţeles, ca sě facă demonstraţiunī, mergênd armaţī pe la locuinţele miniştrilor turcescī şi ale altor fruntaşī turcī. Poliţia din Constantinopol însě a fost insciinţată mai înainte de planurile Armenilor şi astfel când organele siguranţei publice vědură, că Armenii încep a face tumulte, îi provocară pe aceştia sě se împrăştiă. Armenii se opuseră, ba unul dintre dênşii puşcà cu un revolver asupra unui oficer turc *şi-'l omorī.* Atuncī poliţia sprijinită şi de un despărţěmênt de călăreţī, se aruncà asupra glótei armenescī şi se încinse o luptă singerósă. După scirile sosite până acum, în acéstă luptă *îşī pierdură viéţa mai mult ca 200 ómenī,* între carī dintre Turcī fură omorîţī *7 oficerī şi 45 soldaţī. Numěrul răniţilor de ambele părţī e fórte mare.* Se dice, că Armenii au intenţionat prin aceste tumulte sě provóce întrevenirea puterilor europene în favorul lor. Patriarchul armenesc li-a vorbit ca sě se liniştéscă, însě sfatul lui n'a avut nicī un resultat. Armenii au asaltat şi judecătoriile, şi au *omorît doi judī turcī*, apoi au atacat cu arme şi trăsurile ministrului de poliţiă şi ministrului de esterne turcesc. S'au făcut o mulţime de arestărī. Până acum încă tumultele n'au încetat cu totul.

Tisza şi naţionalităţile.

Am fost publicat acea parte din vorbirea lui *Tisza*, ţinută la Oradea-mare, în care acest adversar jurat al Românilor a vorbit şi de *cestiunea naţionalităţilor*. Étă ce dice acum „*Pester Lloyd*" asupra vorbelor bětrânului şi ruginitului general al „liberalilor" ungurī:

Cele ce le-a dis Tisza cu privire la cestiunea naţionalităţilor, cuprind *sucul politicei tiszaiste*, ce a purtat'o el în tot timpul guvernării sale, şi pe care au păstrat'o credincios toţī bărbaţii de stat, carī i-au urmat lui. Tăria şi însuşirea bună a acestei politice zace în statornicia şi neschimbarea ei, şi fiă-care încercare de abatere dela ea, fiă în spre mai sever séu în spre mai domol, a dat tot-déuna dovadă despre eminenţa sistemului lui Tisza. Sistemul acesta se cuprinde în următórele puncte: de o parte respectarea legilor şi *prevenirea faţă cu naţionalităţile*, de altă parte voinţa tare şi desfăşurarea puterii de stat faţă cu aceia, cu carī cele dintâiu amintite nu ajută nimic.

O caracteristică a politicei lui *Tisza* este şi faptul, dovedit şi în vorbirea lui de acum, că el tot-déuna a luat o ţinută fórte sceptică faţă cu periculul mişcărei naţionalităţilor. *Esaltările agitatorilor daco-românī pe el nicī-odată nu l'au făcut „nervos"*. E de înţeles, că manifestările simţemintelor pline de ură a acestor „compatrioţī" ai noştri au făcut sě se nască dorinţa, de a-se întreprinde ceva energic contra lor. Tisza tot-déuna s'a subtras după putinţă dela o astfel de influinţă patriotică onorabilă (!!) şi mai bine suferea imputarea, că ar fi neactiv, decât sě cadă în greşéla hiperzelului. Liberalismul marcant, de care erau conduse tóte vederile politice ale lui Tisza (!!) îi impuse şi datorinţa, de-a fi fórte precaut la alegerea mijlócelor de represiune; de-a lăsa ca societatea sě condamne pe trădătorī; dér şi de-a păşi cu atât mai sever contra faptelor punibile.

Astfel din espunerea cestiunei naţionalităţilor, în vorbirea lui Tisza de sine reiese varianta dicerei renumite: *„Maghiarul se teme de Dumnedeu, şi de nimenī altul — cu atât mai puţin de agitaţiunea daco-română!"*

Scim, că în ajunul intrărei în vigóre a nouělor legī politice-bisericescī (1 Octomvre n.), episcopii catolicī din Ungaria au ţinut o conferenţă în Budapesta, în care au statorit o pastorală comună a tuturor către credincioşii lor. La acéstă conferenţă au luat parte şi archiereii românī greco-catolicī şi precum vedem au subscris şi ei împreună cu episcopii catolicī amintita scrisóre pastorală.

Credeam, că biserica română unită, ca biserică independentă românéscă, va procede şi în acéstă cestiune de sine stătător. Vedem însě, că archiereii românī uniţī subscriseră împreună cu episcopii catolicī una şi aceeaşī pastorală, un cas, ca şi care până acuma nu ne este cunoscut altul în istoria bisericei române unite.

Étă textul amintitei pastorale, după cum îl comunică „Unirea" din Blaşiu:

Epistola pastorală

a episcopilor catolicī din Ungaria referitóre la întroducerea aşa numitei căsětorii civile.

Iubiţilor în Christos Fii!

Cu adêncă durere sufletéscă Vě aducem la cunoscinţă, că legea despre aşa-numita „căsětoria civilă" va întra în viéţă la prima di a lunii Octomvre a anului curent. Prin urmare începênd din diua aceea în trebile Vóstre de căsětoriă veţī fi siliţī şi Voi a băga în sémă, pe lângă ţinerea strînsă a legilor bisericescī, şi rênduelile cuprinse în legea amintită.

Voi sciţī, că noi am îndreptat o prea-umilită representaţiune la treptele tronului, un memorial către înaltul guvern, şi că am spus'o şi cu graiul viu acolo, unde am avut drept şi datorinţă, anume în casa ţěrii: că legea acésta se împotrivesce cu învěţăturile sfintei nóstre credinţe; că ne despóia pe noi catolicii de dreptul nostru recunoscut şi folosit în decurs de nouě vécurī; că va slăbi religiositatea şi moralitatea legată de acésta; că primejduesce curăţenia familiei, care dela sfântul rege Ştefan şi până în dilele nóstre a străplantat din ném în ném virtuţile religióse şi patriotice ale strămoşilor.

Dér nu ne-am îndreptat numai către cei ce ţin în mână destinele ţěrii, ci în scrisórea nóstră pastorală V'am provocat pe Voi, sě cereţī cu fierbinţī rugăciunī dela Atotputernicul ajutor spre folosul Bisericii şi a patriei.

Cu un cuvênt, atât ca archierei, cât şi ca legiuitorī, ca credincioşī şi ca cetăţenī, am cercat tóte, ca sě împedecăm ajungerea la putere a legii acesteia.

Cu tóte aceste, dumnedeéscă provedinţă, ale cărei căi sunt nepětrunse, şi care şi din cele rele póte sě scótă la ivélă lucrurī bune, a lăsat, ca instituţiunea numită „căsětoriă civilă" sě fiă întrodusă şi în ţéra nóstră.

Óre nu s'a întêmplat asta pentru aceea, ca legea acésta sě fiă încercarea alipirii Vóstre la credinţa cea adevěrată şi a supunerii neclătite faţă de sfânta nóstră Maică Biserică catolică?

Pentru-că, Iubiţilor în Christos Fii! pe cum deprinderile în arme îi oţelesc pe soldaţī, şi luptele nasc vitejī: tocmai aşa şi pe cei ce îl mărturisesc pe Christos, luptele, něcasurile şi primejdiile îi cércă, şi numai aceia, cerī vor sta în credinţa cea adevěrată şi în faptele corěspundětóre acestei credinţe până în capět, vor dobêndi cununa învingerii, pe care ne-a pregătit'o nouě tuturor Domnul!

Aşa-déră pentru ca sě Vě întărim în fidelitatea către sfânta nóstră credinţă şi în alipirea către Sfânta Maică Biserică; pentru ca sě Vě ferim de greşelile, în carī V'ar puté împinge legea cea nouă: ţinem a fi datorinţa nóstră archieréscă, sě Vě arătăm următórele:

Intâi: Ce învéţă şi ce Vě demandă Vouě, Credincioşilor sěi, Sfânta Maică Biserică privitor la căsětoriă.

A doua: Cum trebue sě Vě purtaţī faţă de legea cea nouă.

Când ne îndreptăm în afacerea acésta de mare însemnătate către Voi cu învěţăturī şi îndrumărī, Vě provocăm şi vě rugăm serios, ca pentru mântuirea sufletelor Vóstre nemuritóre sě primiţī cuvintele nóstre cu adêncă băgare de sémă şi cu sfântă ascultare, fiind convinşī că le îndreptăm către Voi în urma acelei rěspunderī grele, ce a lăsat'o Domnul Isus Christos Apostolilor şi următorilor lor, adecă Nouě, ca sě Vě călăuzim pe Voi, credincioşii încredinţaţī păstoririi Nóstre, prin tóte împrejurările schimbătóre ale vieţii, pe calea sfintei nóstre credinţe, la viéţa vecīnică.

I.

Când Vě arětăm pe scurt, care este învěţătura Maicii Biserice despre căsětoriă, sě nu credeţī, Iubiţilor Fii, că adī în urma legii celei nouě V'am propune în acéstă privinţă învěţăturī nouě. Nicī decât.

Ceea ce a vestit Isus Christos întru împlinirea timpului, ceea ce ni-a propus Biserica Sa, Maica Biserică catolică, sě credem, aceea V'o vestim Noi Vouě şi astădī.

Ce învéţă aşa-déră Biserica despre căsětoriă?

Invéţă mai întâi: că după rênduéla lui Christos, între creştinī *numai aceea se póte numi căsětoriă, care tot-odată e şi taină*; tocmai de aceea orī ce altă legătură, care nu s'a făcut ca taină, întêmple-se chiar şi înaintea auctorităţii civile, nu se póte numi căsětoriă, şi a vieţui într'o ast-fel de legătură nu este alt-ceva, decât o împreunăvieţuire pěcătósă, petrecută afară de hotarěle căsětoriei.

Prin urmare catolicii nicī în viitor nu vor puté sě încheiă căsětorii adevěrate într'alt chip, de cum au închiat părinţii noştri, adecă după legile Maicii Biserice înaintea parochului respectiv orī a încredinţatului dênsului, şi în fiinţa de faţă a doi martorī.

Biserica învaţă în locul al doilea:

că adevěrata căsětoriă închiată valabil nu se póte desface.

Aşa-déră credincios catolic nu póte sě încheie căsětoriă nouě până atuncī, până când se află în viéţă soţul sěu.

Biserica învaţă în locul al treilea:

că credincios catolic nu póte sě încheie o ast-fel de căsětoriă, în calea căreia se află vre-o pedecă bisericéscă, afară de casul décă Biserica îl deslégă dela pedeca aceea.

Aşa-déră întocmai pe cum în trecut, aşa şi în viitor va fi dator credinciosul catolic, sě facă înainte de tóte cunoscută pa-

---

Intr'o curticică.

In dosul casei mele se află o curte strîmtă şi întunecósă, închisă între patru zidurī. Ai dice, că e curte de închisóre, de n'ar fi plină de ederă, care rěspândesce mişcare şi viéţă. S'a înmulţit edera tare, şi-a agăţat de pietre ramurile, carī se înveselesc primăvéra cu frunde luciόse şi verdī; încet-încet a umplut zidul, pe urmă şi-a îndesit frundele, s'a făcut stufósă bine, de au venit pasěrile şi şi-au făcut cuiburī între frundele ei. Acum locuesc în frundişul ei mulţime de pasěrī, şi diminéţa audī numai ciripirī vesele. In cuiburī puii, cum se deştéptă cer de mâncare; mumele şi taţii sbóră de colo până colo, prind câte-o muscă, caută insecte pe acoperiş orī cutéză de se duc sě ciugulécă pe pietrele din curte grăunţele, pe carī li le aruncă copii mei. Dér când se deschide vre-o ferestră, orī vre-o uşe, orī décă se aude vre-un sgomot, repede sbóră toţī cât mai sus în ederă, încântaţī, că au scăpat de marea primejdiă necunoscută, căcī vieţele acestor biete fiinţe sunt pline de grijī: trebue sě-şī agonisécă hrana de tóte dilele, şi pasěrile îşī câştigă şi ele pânea cu greutate, uneorī tot ca şi ómenii.

Adī de diminéţă un puiŭ mai sburdalnic, care se vede, că vrusese sě-şī încerce aripele prea de timpuriu, a cădut în curte. Cădênd, s'a speriat, s'a lovit, şi s'a furişat cum a putut într'un colţ, unde a început sě ţipe după ajutor. Muma îl găsi curênd şi dete fuga la el, pe urmă venì tatăl, şi era mişcător sě-i vedī şi sě-i audī, cum ţipau de îngrijoraţī. Sburau, se duceau sus, se coborau, căutau sě ia puiul cu ei, sě-i arate, cum sě facă, ca sě se urce; dér bietul pui dědea din aripī, sărea, nu se putea ridica şi cădea ér pe pietre. Părinţii păreau din ce în ce mai nemângăiaţī. „Parcă e mumă adevěrată", dicea fetiţa mea, care se uita la ei. Şi, ce e drept, în corpul micşor acoperit cu pene suferea o adevěrată inimă de mamă, îndurând cea mai aprigă durere: neputinţa de a scăpa pe fiinţa iubită, pentru care ţi-ai da bucuros şi viéţa.

Puiului începuse a-i fi fóme. Imprejurul lui erau grăunţe, erau firimiturī de pâne, dér el nu scia sě mănânce. Părinţii înţeleseră, de ce ţipa şi veniră de-i deteră de mâncare în cioc rênd pe rênd. Se apropia séra. Ce sě facă? Puiul nu putea sbura. Décă vine vre-o pisică, căcī sunt destule pe coperişurī? Dér frigul, întunerecul?... Se înoptéză. Sus, în cuib, ceilalţī pui cer de mâncare şi chiamă pe mumă sě-i acopere cu aripile, trebue sě se ducă, şi bietul părăsit se stârcesce tremurând între frundele uscate, blestemându-şī nesocotinţa. E tocmai vremea, când se aud ciripiturile amestecate şi grăbite dinaintea tăcerei nopţii. „Pasěrile se rógă şi-şī iau bună séra una dela alta", cum dic copiiī mei. Sgomotul se micşoréză, curênd abia se mai aude câte-un ţipăt singuratec icī şi colea, apoi se face tăcere. Intr'un cuib părinţii nu dorm. Vai! în câte case nu s'or fi aflat în nóptea aceea tot asemenea durerī: mume, carī veghiau plângêng câte-un légăn gol, orī care va rěmâné gol a doua di!....

. . . .

Cum se luminéză de diuă, tatăl şi mama îşī lasă puii adormiţī şi se dau jos tremurând... şi puiul deschidêndu-şī ochii şi scuturându-şī aripele iese de sub frundele, sub carī s'a adăpostit. Ce bucuriă! e îngheţat de frigul nopţii, îi e fóme, suferă, dér trăiesce!

Muma îl încăldesce cu aripile, tatăl dă fuga după hrană şi curênd puiul sătul şi fără grije sare vesel, încercând sě ciugulécă câte-va grăunţe, carī de cele mai multe orī îi scapă din cioc. Trec césurile; de câte-orī au umblat de colo până colo prin curte şi s'au urcat la cuib şi s'au coborît ér! Cu tóte acestea neliniştea nu mai pare aşa de mare: e vědit, că pasěrile se obicīnuesc cu starea acésta şi încep sě aibă încredere. Puiului nu i-s'a întêmplat nimic în nóptea trecută, pisica n'a venit, copiiī n'au luat puiul, şi acum începe a mânca singur. Speranţă

rochului propriu căsĕtoria, ce voesce, sĕ o încheie, ca de cumva ar fi cu putinţă, sĕ fiă deslegat dela aceea;

ér de ar fi o pedecă, dela care Biserica nu póte deslega, atuncĭ căsĕtoria nu se póte încheia.

Aceste sunt dogme catolice, dela carĭ Biserica nu póte sĕ abdică nicĭ de dragul ómenilor, nicĭ pentru prepotenţa puternicilor, nicĭ pentru legile omenescĭ; şi nu ar puté sĕ abdică nicĭ atuncĭ, décă ar trebui sĕ fiă espusă la orĭ-ce prigonirĭ.

E adevĕrat, că este spre binele Bisericii, décă legile ei le cinstesce şi statul, şi décă stărue şi pretinde, ca sĕ fiă ţinute; dér de altă parte şi statul are mare folos din aceea, décă credincioşii Bisericii ţin cu scumpĕtate poruncile religiunii lor; pentru-că e un adevĕr recunoscut, că temelia şi tăria ţĕrilor se află în religiositatea popórelor sale.

Décă însĕ statul spre paguba sa propriă lasă biserica, sĕ fiă avisată numai la puterea sa, orĭ ce e şi mai rĕu, décă nebăgênd în sémă instituţiunile ei, îngreunézá esecutarea legilor ei: ce póte sĕ facă Biserica alta, decât în consciinţa chemării sale sĕ înainteze pe calea, ce i-a desemnat'o dumneḑeescul ei întemeiător Isus Christos, vestind cu tăriă cu cuvintele Apostolului, că: „Se cade a asculta mai vêrtos de Dumneḑeu, decât de ómenĭ".

Ast-fel a lucrat Biserica în trecut, astfel va lucra şi în viitor.

Voi sciţĭ, iubiţĭ Fii, ce prigonirĭ crâncene au trebuit sĕ sufere creştinii cei dintâi.

Décă se mărturiseau de creştinĭ, décă îşĭ împlineau datorinţele faţă de biserica lor, erau tîrîţĭ în temniţe, erau aruncaţĭ înaintea fiarĕlor sĕlbatice, orĭ erau ucişĭ cu alte felurĭ chinuitóre de mórte.

Clătitu-s'a între prigonirile acele fidelitatea creştinilor către credinţa lor sfântă?

Nu s'a clătit!

Incetat'a alipirea credincioşilor către Biserica lor?

N'a încetat?

Dimpotrivă! Sute de mii şi milióne şi-au vĕrsat sângele pentru Christos şi pentru Biserica Sa.

Orĭ póte că Biserica a învĕţat atuncĭ alt-ceva, şi ca sĕ uşureze sórtea credincioşilor sĕi, a retăcut învĕţăturĭ de acele, carĭ se împotriveau cu vederile şi legile statului?

Nicĭ decât!

Biserica privitor la căsĕtoriă a propus şi în mijlocul prigonirilor, că căsĕtoria creştină nu e ca cea păgână; ci că e taină; că nu se póte desface, şi că credincioşii ei, carĭ vréu sĕ încheie căsĕtorii, trebue sĕ le încheie după legile ei.

O adeveresce asta deja S. Ignaţiŭ, nemijlocitul următor al sfântului Apostol Petru în scaunul episcopesc din Antiochia.

Anume acest învĕţăcel al apostolilor fiind tîrît la Roma, ca acolo pentru credinţa sa în Isus sĕ fiă aruncat înaintea leilor, pe cale — sub paza soldaţilor — a scris mai multe epistole, dintre carĭ într'una demandă, ca credincioşii sĕ nu încheiă căsĕtorii fără sfatul episcopului; e limpede, că pentru aceea, ca sĕ pótă judeca episcopul, óre respectivii pot sĕ încheie căsĕtoriă după legile Bisericii catolice, orĭ nu.

Asemenea şi Atenagora, filosoful păgân întors la creştinism, în apologia, ce a îndreptat'o pe la anul 175 după Christos către imperatorul roman de pe atuncĭ spre apĕrarea creştinilor, ḑice apriat: „că la noi creştinii fiesce-cine pe aceea o privesce şi recunósce de muiere, pe care a luat'o de soţiă nu după legea statului, ci după legea bisericii".

Étă dér, Iubiţilor Fii, că şi pe timpul prigonirilor era o sfântă datorinţă a credincioşilor, sĕ încheie căsĕtoriile lor după legile Bisericii. Şi cei dintâi creştinĭ au împlinit datorinţele lor cu consciinţă chiar şi în ciuda prigonirilor suferite din partea puterii de stat.

Voi sunteţi urmaşii acestor sfinţĭ strămoşĭ; însufleţiţĭ de pilda lor şi Voi veţĭ face aceea, ce Vĕ demandă Maica Biserică, cu atât mai vêrtos, că o puteţĭ face chiar şi în înţelesul legii celei nouĕ, orĭ cât ar fi ea alt-cum de vătĕmătóre.

Étă déră proba, care va arĕta fidelitatea în alipirea vóstră către Biserică; se va vedé: décă sunteţĭ ramurĭ roditóre orĭ neroditóre şi uscate pe marele pom încolţit din grăunţele de muştar şi întins peste tótă lumea, pe care l'a sădit însu-şĭ Domnul şi l'a udat cu sângele sĕu şi a martirilor, ce au suferit mórte pentru Dênsul.

II.

După cele spuse ar fi o mare rătĕcire, décă aţĭ crede, că legea cea nouă ar fi schimbat orĭ modificat chiar şi în mĕsura cea mai mică datorinţele religióse, ce le-aţĭ avut până acuma cu privire la căsĕtoriă, căcĭ învĕţătura şi legile Bisericii catolice despre căsĕtoriă în butul introducerii aşa numitei căsĕtorii civile oblégă şi de aci încolo consciinţa Vóstră, şi Voi nicĭ în viitor nu veţĭ puté sĕ le nesocotiţĭ fără de pĕcat de mórte. Cu tóte acestea afară de împlinirea strînsă a legilor bisericescĭ la încheiarea căsĕtoriei veţĭ fi siliţĭ a băga în sémă şi prescrisele legii celei nouĕ cu scopul, ca sfânta Vóstră însoţire, ce are sĕ se lege în biserică, sĕ aibă şi înaintea statului urmărĭ de drept civil.

Cum stam până acum?

Până acum statul căsĕtoria încheiată cu împlinirea legilor Bisericii o recunoscea şi din partea sa de căsĕtoriă legitimă, înḑestrându-o cu tote urmările acelea, carĭ se nasc după dreptul civil din căsĕtoriă.

După legea cea nouă statul căsĕtoria încheiată în faţa Bisericii din partea sa acum deja nu o recunósce; pe soţii căsĕtoriţĭ îi privesce aşa, ca şi cum ei nicĭ nu ar fi fost căsĕtoriţĭ; pe pruncii legiuiţĭ, şi urmările de drept civil ale căsĕtoriei le dă numai acelor mirĭ, carĭ împlinesc formalităţile cerute de legea cea nouĕ, cu privire la carĭ pentru îndrumare sĕ vĕ îndreptaţĭ la păstorii Voştri sufletescĭ.

Formalităţile acestea le împlinesc fraţii noştri catolicĭ în ţĕrĭ de acelea, în carĭ aşa numita căsĕtoria civilă s'a introdus deja mai înainte. Veţĭ fi nevoiţĭ iubiţĭ în Christos Fii, sĕ le împliniţĭ şi Voi şi anume numai cu acel scop, ca căsĕtoriei Vóstre încheiate în faţa Bisericii sĕ-i câştigaţĭ şi înaintea statului urmările de drept civil.

Insĕ fiind-că după sfânta nóstră credinţă mirii catolicĭ numai prin spunerea voinţei lor făcută înaintea Bisericii se fac adevĕraţĭ căsĕtoriţĭ înaintea lui Dumneḑeu şi înaintea consciinţei, lor nu le este iertat, ca formalităţile cerute prin lege sĕ le împlinéscă cu acel scop, ca înaintea oficialului civil sĕ încheie căsĕtoriă creştină, ci numai cu acel scop, ca ei căsĕtoriei sale, ce o vor încheia după rênduéla Bisericii catolice, sĕ-i asigureze drepturile civile.

Făcênd decĭ ast-fel destul recerinţelor legii, nicĭ odată nu Vĕ veţĭ uita de aceea, că împlinind funcţiunea civilă, încă nu aţĭ făcut destul datorinţei Vóstre de catolicĭ; anume trebue sĕ Vĕ alipiţĭ de credinţa strămoşilor, părinţilor Voştri catolicĭ, după care căsĕtoria e taină, şi mirii creştinĭ, — pe cum am ḑis mai sus, — numai aşa se împărtăşesc în taina acésta, décă însoţirea căsĕtoriei o încheiă după rênduelile sfintei maice Biserice; voinţa aceea a lor, că ei încheiă laolaltă căsĕtoriă, o spun înaintea parochului competent orĭ înaintea preotului delegat printr'însul, şi cel puţin înaintea alor doi martorĭ.

In urmarea acestora îndatorăm în consciinţă pe mirĭ, ca mai înainte de ce ar porni la organul civil funcţiunea civilă, propusul sĕu de a se căsĕtori sĕ-l dea de scire mai întâi negreşit parochului, ca printr'ênsul sĕ se pótă împlini pregătirile de lipsă pentru încheiarea bisericéscă a căsĕtoriei, şi pedecile bisericescĭ, carĭ póte ar esista, sĕ se pótă delătura.

Décă parochul a făcut pregătirile şi a dat de scire mirilor, că împotriva încheiării căsĕtoriei lor din partea Bisericii nu esistă nicĭ un fel de pedecă, după acésta, însĕ numai după acésta, pot mirii sĕ mérgă la purtătorul matriculei, şi îi dau de scire şi acestuia, că vor sĕ se căsĕtorescă.

Pe dragostea Domnului nostru Isus Christos rugăm şi admoniăm pe cei ce vor a se căsĕtori, că după ce au făcut destul recerinţelor legii civile, décă numai se póte, încă în aceeaşĭ ḑi sĕ încheie căsĕtoria în biserică, înaintea feţei lui Dumneḑeu după rênduéla Bisericii; éră décă din orĭ-ce causă le-ar fi cu neputinţă a merge în aceeaşĭ ḑi orĭ mai multe ḑile în biserică până când nu s'au căsĕtorit după prescrisele Bisericii, până atuncĭ ei nu se pot privi de căsĕtoriţĭ, nu pot deprinde drepturile soţilor de căsĕtoriă.

Nutrim sperarea aceea mângăitóre, că Voi toţĭ, iubiţĭ Fii, veţĭ primi cu ascultare gata şi veţĭ împlini acestea îndrumărĭ şi admoniărĭ archierescĭ ale nóstre. Ér décă s'ar afla credincioşĭ catolicĭ de aceia, (de ce sĕ ne feréscă Dumneḑeu), carĭ s'ar îndestuli cu singura încheiare a aşa numitei căsĕtorii civile şi după acésta nu încheie căsĕtoriă creştinéscă, acelora suntem siliţĭ deja acum, sĕ le declarăm, că Biserica catolică nicĭ-odată nu-i va recunósce de adevĕraţĭ soţĭ de căsĕtoriă creştinĭ, şi de óre ce ei despreţuesc înaintea ómenilor legile Bisericii şi prin acésta sunt spre smintélă, se înţelege dela sine, că atarĭ ómenĭ ca pĕcătoşĭ publicĭ pe lângă împotrivirea lor statornică şi pe lângă convieţuirea lor pĕcătósă continuată, nu pot fi lăsăţĭ nicĭ lă sfânta cuminecătură: se eschid şi dela deprinderea unor drepturĭ bisericescĭ: nu pot fi primiţĭ la botez şi la sfântul mir ca nănaşĭ, la cununii bisericescĭ ca martorĭ, oficiul de curator bisericesc nu li-se póte încredinţa, şi în înmormântare bisericéscă încă se împărtăşesc numai atuncia, décă ei mor împăcaţĭ cu Dumneḑeu, între semne de pocăinţă.

In sfîrşit Vĕ îndreptăm luarea aminte încă la o împrejurare însemnată.

Sciţĭ, că căsĕtoria încheiată odată în mod valid nu se mai póte desface; însu-şĭ domnul nostru Isus Christos a ḑis: „Ce a împreunat Dumneḑeu, omul sĕ nu desfacă"; la altariŭ încă juraţĭ, că nu Vĕ veţĭ lăsa unul pe altul până la mórte.

Căsĕtoria nu se póte desface, acésta e o dogmă, care nu póte sĕ o schimbe nicĭ o lege omenéscă.

Se póte întêmpla totuşĭ şi se întêmplă une-orĭ, că şi în căsĕtoria validă între soţii căsĕtoriţĭ convieţuirea se vĕdesce, că nu e cu putinţă; în acest cas Biserica îi despărţesce, pe cum se ḑice, dela pat şi mésă, însĕ fără ca ei sĕ înceteze a fi soţĭ de căsĕtoriă; aşa déră nicĭ bărbatul nu póte lua altă muiere, nicĭ muierea nu se póte mărita după alt bărbat până atuncĭ, până când nu móre unul dintr'ênşii.

Chiar de aceea, décă s'ar ivi acel cas trist, că ar trebui sĕ porniţĭ proces de despărţire, şi pe viitor rĕmâne şi Vĕ légă consciinţa acea datorinţă, ca Voi sĕ Vĕ îndreptaţĭ către consistoriul bisericesc şi sĕ Vĕ întocmiţĭ vieţa după judecata lui.

Iubiţĭ in Christos Fii!

Am pus înaintea Vóstră învĕţătura Bisericii catolice şi datorinţa Vóstră cu privire la căsĕtoriă; V'am spus, cum aveţĭ, sĕ Vĕ purtaţĭ faţă cu legea cea nouă, ca asigurându-Vĕ bunurile pământescĭ şi după recerinţa legii civile, sĕ încheiaţĭ căsĕtoriă

---

este va sĕ ḑică; şi pasĕrile au înţeles, că este, căcĭ încep ér lecţiile de ierĭ. Tatăl şi muma, fără sĕ li-se urască, încet, cu răbdare, sbóră în sus, se cobóră ér, şi par'că încuragiézá sforţările, ce face puiu spre a-i urma.

Nu isbutesce, dér va isbuti odată, şi speranţa îţĭ ajută sĕ aştepţĭ şi îţĭ dă curagiu. Décă ar fi rĕmas în cuib, multe ḑile de aci înainte şi-ar fi deschis ciocul a lene şi póte că ar fi trecut sĕptĕmânĭ până sĕ se încerce a sbura; dér acum îl învaţă nevoia, şi nevoia te învéţă repede. Aşa e şi în vieţă: cele dintâi lecţii par grele, dér cum uiţĭ şi greutate şi tot, când veḑĭ, că merge! Şi ce bine e, şi cum te simţĭ de încântat, când poţĭ lucra şi lupta, şi când cucerescĭ cu munca ta bunul cel mai de preţ: stima de tine însuţĭ! Pasĕrica prinde din ce în ce mai mult curagiŭ, ba se prea încrede în puterile ei, căcĭ a vrut sĕ se ridice prea sus şi a căḑut cu greutate. Părinţii dau fuga; căderea a cam buimăcit'o, dér îşĭ vine în fire, nu o dóre nimic; altă dată o sĕ sbóre mai bine. Fericit, cel, care află în chiar greşelile lui o lecţiă şi se póte feri de ele în viitor.

Muma e mândră de el. Care mumă nu se bucură când vede cea dintâi încercare de neatêrnare a fiului sĕu? Simte ea niţică întristare, când se gândesce, că va pleca, că nu mai copilaşul, pe care l'a legănat atât şi atât pe genunchĭ şi că de acum înainte va trăi o altă vieţă streină de a ei, dér mândria de mumă învinge: „Du-te, fiul meu, te chiamă vieţa, fă-te om! Nu poţĭ sta într'una la adăpost în braţele, carĭ te-au purtat atâţia anĭ. Te-ai născut pentru muncă, pentru luptă, pentru datoriă, — care e amară pentru spiritele celor rĕsvrĕtiţĭ, dér dulce pentru inima, care 'i se devotézá cu dragoste. Fii ca ceştĭ din urmă, fiul meu, ca sĕ fiu fericită. Cei dintâi anĭ ai tĕi mi-au dat întâia fericire a mumelor, fericire plină de speranţă şi de iubire; acum îmĭ eştĭ dator altă fericire: fericirea de a fi mândră de tine". Căcĭ copiiĭ sunt gloria mumelor, şi când are omul inimă, căutaţĭ spre légănul lui, şi veţĭ găsi totdéuna pe muma, care i-a dat din inima ei şi care l'a făcut ce e acum.

. . . .

Se lasă séra. Puiul dă fuga fără codire, de se ascunde între frunḑe, şi părinţii se urcă în cuib. Nu se mai aude nimic... dorm în pace. Primejdii sunt tot câte erau în nóptea trecută, dér pasĕrile au înţeles, că în lume trebue sĕ sci sĕ aştepţĭ. Câte fiinţe, carĭ se cred cu judecată, nu sciu acest adevĕr mare! . . .

. . . .

Se face ḑiuă: sus între ederă se deştéptă toţĭ. Puişorii nerăbdătorĭ ţipă şi se mişcă şi-şĭ scot capetele afară din cuib. Tatăl şi muma s'au cocoţat pe marginea acoperişului, dér nu se cobóră jos în curte, stau nemişcaţĭ şi se uită. Jos pe pietre puiul ciugulesce şi isbutesce sĕ înghiţă, căcĭ erĭ sérá i-am aruncat firimiturĭ de pâne şi grăunţe alese, mai moi. E vesel; simte fără îndoiélă, ce bună e pânea, pe care o câştigĭ singur. Părinţii se cobóră şi ei sĕ-şĭ încuragieze copilul, dér nu stau mult cu el, căcĭ fraţii lui aşteptă sus, şi deschid ciocurile mărginite cu galben, şi în orĭ ce împrejurărĭ cei puternicĭ trebue sĕ ajute pe cei slabĭ şi neputincioşĭ. Pasĕrile sciu lucrul acesta, pe care ómenii îl uită prea des.

După ce le dă de mâncare, se cobóră ér jos, căcĭ nu e numai mâncarea, trebue sĕ-l înveţe sĕ şi sbóre, şi părinţii vor sĕ vaḑă, ce progres li-a mai făcut puiul de ierĭ încóce. Sunt mulţumiţĭ, căcĭ îl vĕd sburând cât ţine curtea, dér în sus nu îndrăsnesce sĕ se ridice. Césurile trec, curtea se întunecă şi pasĕrile risipite prin grădinile dimprejur se adună pe acoperişurĭ înainte de a se duce la cuiburĭ. Tatăl şi muma se mai cobóră odată. In tot timpul ḑilei acesteia, încercările ce a făcut de multe-orĭ, au isbutit; puiul sbóră aprópe ca o pasĕre mare. Trebue sĕ încerce sĕ se urce ér în cuib; dér, când sĕ pornéscă, se codesce; póte că-şĭ aduce aminte de când a căḑut şi când e vorba cine nu se

adevĕrată înaintea lui Dumnedeu şi a Bisericii lui, şi anume numai înaintea lui Dumnedeu şi a Bisericii lui.

Vĕ rugăm, ca Voi, carĭ sunteţĭ membrii sfintei mame Biserice, spre a Vĕ căsĕtori sĕ mergeţĭ şi pe viitor numai la altariul Domnului, căcĭ numai aşa împliniţĭ datorinţa Vóstră catolică, şi dorirea aceea de bine, cu care părinţii, rudeniile şi prietinii încarcă părechea, ce întemeiază o familiă nouĕ, numai atuncĭ póte sĕ priéscă, décă o însoţesce binecuvêntarea Bisericii şi a lui Dumnedeu.

O mai dicem încă odată: instituţiunea cea nouă sĕ fiă pétra de probă, prin care sĕ adeveriţĭ, că sunteţĭ adevĕraţĭ catolicĭ, soţii Sfinţilor şi casnicii lui Dumnedeu.

Darul Domnului nostru Isus Christos, iubirea lui Dumnedeu Tatăl şi împreunarea Spiritului Sfânt sĕ fiă şi sĕ rĕmână cu Voi. Amin.

Dat în Budapesta din conferinţa nóstră comună ţinută în 31 August şi 1 Septemvre 1895.

Claudiŭ m. p., cardinal, archiepiscop de Strigoniŭ.

Laurenţiŭ m. p., cardinal, episcop de Oradea Mare.

Georgiŭ m. p., archiepiscop de Kalocsa şi Bács.

Victor m. p., archiepiscop şi metropolit de Alba Iulia şi Făgăraş.

Ioanŭ m. p. episcop de Iaurin.

Mihail m. p., episcop gr. cat. de Oradea Mare.

Ferdinand m. p., episcop de Cincĭ-Bisericĭ.

Constantin m. p., episcop de Vaţ.

Ioan m. p., episcop de Gherla.

Francisc m. p., episcopul Transilvaniei.

Corneliu m. p., episcop de Sabaria.

Ioan m. p., episcop de Eperjes.

Emeric m. p., episcop de Neutra.

Sigismund m. p., episcop de Caşovia.

Iuliu m. p., episcop de Satmar.

Carol m. p., episcop de Vesprim.

Alesandru m. p., episcop de Cianad.

Filip m. p., episcop de Alba Regală.

Iuliŭ m. p., episcop de Muncaciŭ.

Paul m. p., episcop de Scepusiŭ.

Carol m. p., episcop de Besterczebánya.

Hipolit m. p., archiabatele Muntelui Panoniei.

Ioan Szekeres m. p., vicar capit. de Rosnavia.

Petru Pap m. p., vicar capit. de Lugoş.

SCIRILE DILEI.

23 Septemvre.

M. Sa Regele Carol, óspeţiĭ princiarĭ ai Curţei române regale, şi suitele lor vor merge dela Sinaia pe câmpul de manevre, mâne, Duminecă. Cuartierul general al M. Sale va fi la Buftea, în palatul prinţului Ştirbei. Alteţa Sa Regală prinţul Ferdinand a sosit cu regimentul sĕu pe câmpul de manevre, Joi, 21 c. Regimentul 4 de roşiorĭ, al cărui comandant este Alteţa Sa, a plecat alalta-erĭ dela Florescĭ, împreună cu divizia de roşiorĭ, şi a sosit erĭ la Bilciurescĭ, în judeţul Dâmboviţa.

—o—

„Mesagerul Naţional“. Sub titlul acesta a apărut în Bucurescĭ un nou diar român popular naţionalist, al căruia director şi proprietar este cunoscutul filo-român *Roberto Fava*. Programul noului diar ne spune că el *va lupta pentru federaţiunea tuturor poporelor carĭ locuesc regiunea Carpato-Balcanică.* Va îmbrăţişa causa tuturor Românilor asupriţĭ, şi se va ocupa cu specială îngrijire şi de Românii din Macedonia carĭ formézĕ de asemenea un element puternic în viéţa némului românesc.

Ce privesce conţinutul şi forma, „Mesagerul Naţional“ va face totul pentru ca cetirea lui sĕ fiă instructivă, plăcută şi atrăgătóre. Urăm noului diar viéţă lungă şi prosperă!

—o—

Urcarea tarifei pe zone. „Pester Correspondenz“ aduce scirea, că cu 1 Ianuarie 1896 se va introduce o schimbare în tarifa pe zone a liniilor ferate unguresci. Acésta schimbare este de-a se atribui imprejurărei, că venitele liniilor ferate în anul acesta arată o scădere însemnată faţă de anii trecuţĭ şi că prin urmare în bugetul acestui resort este un minus însemnat. Cu tóte acestea tarifa pe zone nu se va desfiinţa, ci se vor schimba mai mult preţurile pentru transportul poverilor. Ce sĕ ţine de trenurile de persóne, schimbare de preţurĭ se va face numai la classa a doua, şi aicĭ încă numai la depărtarea dela XII zone în sus. O schimbare esenţială se va face la classa întâia a trenurilor de persóne. Motivul urcărei preţului la acéstă classă este că se vor introduce cupee aranjate cu-o deosebită eleganţă şi lux, după esemplul american. Călĕtorii acestei classe vor afla comodităţĭ deosebite de cele de până acum. In colo preţurile vor fi neschimbate.

—o—

Serbare şcolară. Mâne va avé loc în marea sală a gimnasiului român de aicĭ serbarea S-tei Sofii, patróna şcólelor.

—o—

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ din Sibiiu s'a constituit în şedinţa estra-ordinară ţinută în 15 Septemvre v. c. sub presidiul D-lui director seminarial Dr. Remus *Roşca* pentru anul şcolar 1895/6 în modul următor: Preşedinte al societăţii s'a proclamat D-l profesor seminarial Dr. Petru *Şpan;* vice-preşedinte al societăţii şi preşedinte al comitetului s'a ales D-l Victor *Păcală*, cleric curs. III-lea; redactor al fóiei „Musa“ D-l Ioan *Popp*, cleric curs. III lea; notar al şedinţelor societăţii d-l Ioan *Dobre*, cleric curs. II-lea; bibliotecar D-l George *Geţe*, cleric curs. II.; vice-bibliotecar d-l Teofil *Călcinau*, pedagog curs. I.; cassar d-l Vasilie *Giurgiu*, cleric curs. I.; controlor d-l Ilie *Popp*, cleric curs. III.; membrii în comitet s'au ales d-nii: Greg. Maniţiu şi Lazar Bera, clericĭ curs. III-lea; Iacob Manuil şi Vincenţiu Orosan, clerici curs. II-lea; Ioan Şortan şi Dionisiu Roman, clericĭ curs. I.; Ioan Pavel, pedagog curs. III-lea; Const. Crişţin pedag. curs. II-lea; notar archivar s'a ales d-l Ioan Dordea, cleric curs. III-lea.

—o—

Omor pentru o găină. In Giula trăia un ţĕran bĕtrân, de 80 de anĭ, care era bogat şi avea cu ce sĕ trăéscă, dér suferea de *bola de-a fura*, aşa că nu se putea răbda sĕ pună mâna pe nimic, fără sĕ nu fure. Cu deosebire îi plăceau puii şi găinele, pe carĭ cum le vedea, le şi fura. Cu tóte acestea însĕ el nu prea făcea pagubă nimĕnui, căcĭ bogata lui familiă se grăbia în tot-déuna a întórce celor păgubiţĭ lucrurile furate. In vara acésta s'a întêmplat însĕ, că bĕtrânul hoţ de găinĭ intră în curtea unui ţĕran cu numele Furta, din a căruiă curte voi sĕ fure o găină. Furta însĕ îl prinse şi-l lovì cu o bâtă în cap aşa de tare, încât numai decât bietul bĕtrân cădu mort la pămênt. Tribunalul din Giula, avênd în vedere, că Furta a sĕvîrşit acest omor într'o furiă, l'a osîndit numai la un an închisóre.

—o—

Stipendii pentru comercianţĭ tinerĭ Camera comercială din Braşov a creat două stipendii de câte 300 fl. pentru comercianţĭ tinerĭ, carĭ voiesc sĕ se perfecţioneze în strĕinătate. Doritorii de-a câştiga aceste stipendii au de a-şĭ înainta rugările, provĕdute cu timbru de 50 cr., până la 16 Octomvre 1895 amédĭ la 12 óre, camerei comerciale din Braşov, strada porţii, 65. La stipendiele amintite pot concura comercianţii tinerĭ, carĭ s'au născut, séu de present locuesc în comitatele Braşovului, Têrnavei marĭ, Sibiiului şi Făgăraşului. In suplică sunt de a-se indica următórele date: Nume, locuinţă, raporturĭ familiare, specialitatea suplicantului şi planul precis al căii, ce şĭ-o alege pentru perfecţionare în specialitatea sa. Mai de parte trebue amintite limbile, pe care le vorbesce suplicantul, şi sunt de a-se aclude: atestatul de botez, atestatele despre ocupaţiunea de până acum şi de-pre studiile absolvate, precum şi un atestat despre purtarea morală, vidat de organele politice.

—o—

Scolarele turcóice din Constanţa. Cu prilegiul serbărilor, ce au fost în Constanţa după deschiderea serbătoréscă a podului de peste Dunăre, tótă poporaţiunea oraşului a întêmpinat pe Regele şi pe Regina, pe principele şi principesa României şi pe prinţii streinĭ, ce erau de faţă. Intre alţii le-au eşit înainte şi elevii şi elevele scólelor turcescĭ. Fetiţele turcóice îşĭ aveau unghiile văpsite roşu, sprâncenele văpsite şi împreunate, precum şi trei steluţe zugrăvite pe frunte, ér pĕrul capului era văpsit roşu şi galben. La acésta privelisce Majestatea Sa Regina nu s'a putut reţiné de-a nu zîmbi.

—o—

Gimnasiul din Giurgiu. D. Take Ionescu, ministrul român al instrucţiunii publice, a fost alaltă-erĭ la Giurgiu spre a asista la serbarea punerei pietrei fundamentale a noului gimnasiu, actualmente în construcţiă. Serbarea s'a început prin un Tedeum, la care a asistat un numeros public, şi la órele 12, d. ministrul urmat de toţĭ şefii autorităţilor şi de mai mulţĭ notabilĭ, a mers la otelul „Europa“, unde era pregătit un banchet în onórea d-sale, la care au luat parte vre-o 45 persóne. D. ministru al instrucţiei publice s'a întors la Bucurescĭ cu trenul de alaltă-erĭ séra.

—o—

Portul Constanţa. „Timpul“ e informat că, de şi lucrările portului Constanţa încep abia la primă-vară, deja de pe acum câte-va marĭ case comerciale din Occident au cerut autorisaţia de-a deschide deposite la Constanţa.

—o—

Concert. Mâne séră, Duminecă, va concerta *musica militară* la restaurantul Fleischer (Sorea). Inceputul la $7^1/_2$ óre. Intrarea: 20 cr. — Cu acéstă ocasiune amintim, că la acest restaurant se va servi de aci înainte bere escelentă de Schwehat şi, cum ni-se spune, s'au luat mĕsurĭ de-a se introduce şi alte îmbunĕtăţirĭ, aşa ca óspeţii sĕ fiă cât se póte de mulţumiţĭ.

—o—

AVIS!! Am onóre a aduce la cunoscinţa P. T. public, că în Pesta în şcóla industrială femeiască m'am pregătit în tóte felurile lucrului de mână, şi în pedagogia din Buda am depus examenul de învĕţătóre de lucru de mână, unde am obţinut *diplomă*, pe basa căreia am deschis aicĭ în Braşov la 1 Oct. pe *Strada-Aţei* Nr. 7 „Şcóla mea industrială de femei“. La acéstă şcólă pot participa tóte fetele dela 12 anĭ în sus cu preţurĭ moderate, învĕţând tot felul de lucru de mână precum:

Croit şi cusut de haine şi albiturĭ; pregătirea şi împodobirea pălăriilor; brodăria de monograme şi albiturĭ în tot felul cu mătase colorată şi aur; ponto-tirato; poentlas; dantele veneţiane; construire de florĭ artificiale ş. a. ş. a,

Fetiţe sĕrace primesc instruire gratis.

Inscrierile se pot efeptui dela 1 Oct. încóce în fiă-care di dela 8—12 a. m. şi dela 2—6 p. m.

Fetiţele din provinciă pot căpĕta cuartir, cost şi tóte cele necesare în institut pe lângă preţurĭ moderate.

Rugând părtinirea a P. T. public, rĕmân cu distinsă stimă

Vilma Papp

învĕţătóre de lucrurĭ de mână.

Detailurĭ la sus numita.

Inaugurarea
podului de peste Dunăre.

Serbările înaugurărei măreţului pod de peste Dunăre, despre carĭ am amintit pe scurt şi în numĕrul de Dumineca trecută, au fost strălucite şi au dat prilegiu pressei şi lumei europene, ca sĕ admire din nou puternicul avênt spre înaintare, ce l'a luat România. La serbare au luat parte Majestăţile Lor regele *Carol* şi regina *Elisabeta*, principele moştenitor *Ferdinand* şi principesa *Maria*, apoi ca óspeţĭ principele *Leopold de Hohenzollern* (fratele regelui Carol), cu fiiul sĕu principele *Wilhelm de Hohenzollern*, principele *Bernardt* şi principesa *Charlotta de Saxen-Meiningen*, sora împĕratului Germaniei, cu fiica lor principesa Feodora.

Au mai luat parte miniştrii şi tóte căpeteniile ţĕrei, şi vre-o 400 de învitaţĭ, între carĭ senatorĭ şi deputaţĭ, corpul diplomatic, corpul inginerilor, representanţii pressei din-lăîntru şi dinafară, şi alţii.

Serbarea s'a început la óra 1 d. am., după sosirea dela Sinaia a familiei regale şi a înalţilor óspeţĭ, prin aceea, că M. S. Regele a bătut cel din urmă cui al podului, care era de argint. In acéstă clipită, artileria de pe malul Dunărei şi de pe vapórele de resbel au dat salve de tunurĭ.

După aceea Majestăţile lor cu toţĭ cei de faţă au trecut peste pod, pe ţĕrmul drept, într'un chiosc împodobit tricolor, unde au fost primiţĭ de Metropolitul-Primat cu înaltul cler. Aicĭ s'a cetit şi s'a subscris documentul de vecĭnică amintire, în care se dice:

„*Noi Carol I*

„din graţia lui Dumnedeu şi voinţa naţională Rege al României.

„In anul mântuirei 1890 am pus pétra fundamentală a podului, menit sĕ împreuneze cele două malurĭ ale Dunărei între Fetescĭ şi Cernavoda.

„După cincĭ anĭ de muncă statornică, „Dumnedeu, hărăzind ţĕrei linişte şi îndestulare, astădĭ, în a 14-a di a lunei Septemvre, din anul mântuirei 1895, şi al „30-lea al Domniei Mele, mulţumită rîvnei „şi măestriei inginerilor românĭ, am trecut „pe de-asupra valurilor celor două braţe „ale Dunărei mărețe şi am bătut cel din „urmă cuiŭ, care a încheiat şi sfîrşit aceste „falnice lucrărĭ.

„Mândri, împreună cu Ţéra întrégă, „că am ridicat un monument, care face „fală némului românesc şi care va fi purурea îndemn puternic pentru urmaşii noştri, spre a purcede tot mai departe pe „calea muncei, a civilisaţiei şi a mărirei, „Am semnat acest document de vecĭnică „amintire.

I. P. S. S. Mitropolitul-Primat a oficiat apoi un serviciu religios, rostind următórea rugăciune:

Dumnedeule A Tot Puternice, Dumnedeul nostru! Tu care ai făcut cerul şi pămêntul cu tótă podóba lor, şi pe om l'ai făcut pentru a slăvi puterea minunilor Tale celor cu anevoiă de înţeles; Tu care în grele timpurĭ ai cercetat pe moşii şi strămoşii noştri şi i-ai dus după voia Ta spre apĕrarea şi ocrotirea de vĕduţii şi nevĕduţii vrăşmaşĭ ai acestei ţĕrĭ; Tu bunule şi iubitorule de ómenĭ, Dómne, n'ai trecut cu vederea truda şi nĕcasul lor, ci i-ai învrednicit de cerésca Ta milă, întindênd darul Duhului Tĕu cel sânt până şi la noi,

codesce, orĭ chiar nu tremură puţin când e sĕ ia vre-o hotărire mare? Părinţii îi dau zor, ei au mai multă încredere în puterile lui, de cât el: „Aide, aide, fii bărbat, silesce-te, şi scapĭ. Te uită colo sus ce verde e edera, şi adăpostul e liniştit şi fără primejdiă, cuibul e bun! Aide! Mai sus e spaţiul, nemărginirea albastră, moşiile tale, căcĭ pasĕrea e rege pretutindenĭ pe unde o pot duce aripile. Décă ai sci, ce copacĭ rĕcoroşĭ şi stufoşĭ, ce ape limpedĭ, ce florĭ frumóse, ce póme bune sunt dincolo de acoperişurile astea urîte! Aide, vino după noi, şi vei fi şi tu părtaş la bunurile astea!“ Puiul îşĭ întinde aripile, îşĭ ia sborul fără frică, căcĭ îşĭ simte lângă el părinţii, călăuzele, de carĭ n'ar fi trebuit sĕ se desparţă. Se ridică încet, ajunge până la stufişul de ederă, se odihnesce, pe urmă prindênd curagiŭ sbóră ér... ajunge la cuib... Şi par'că ciripiturile de séră sunt mai vesele ca de obicei, şi că pasĕrile se bucură tóte împreună cu muma, căcĭ „fiul pierdut a fost, şi s'a aflat“.

scăpându-ne de asupririle celui rĕu şi de grĕua încercare pusă asupra nóstră.

Tu, Stăpâne mult milostive şi îndurate Dómne, ocrotind ţéra acésta, ai înoit érăşi viéţa nóstră, păstrând multe bunĕtăţi pentru noi, ca în aceste ḑile sĕ putem lua desĕvêrşirea prin unsul Tĕu şi alesul naţiunei Carol I, Regele României, pe care L'ai îndreptat a stăpâni ţéra acésta cu înţelepciunea Ta cea nespusă, prin arma credinţei, prin arma dreptăţei şi a iubirei către ţéră şi popor.

Dă, Dómne Dumneḑeul nostru, ca trimisul Tĕu, Regele nostru iubit, sĕ fiă luminat şi de aci înainte de către Sântul Tĕu Duh, după cum a fost luminat şi până acum în anii domniei Sale în tóte lucrările sĕvêrşite. Podul acesta — minune vĕḑută cu ochii noştri — este coróna bunĕtăţei Tale pentru noi, arătată prin ajutorul dat unsului Tĕu Regelui nostru, pentru slava şi propăşirea poporului român.

Ţie ne rugăm Dumneḑeule A Tot Puternice şi dela Tine cerem, păḑesce şi păstréză pe Prea Înălţatul şi Iubitorul de Christos, Domnul nostru Carol I, Regele României, şi pe soţia Sa Dómna şi Regina Elisabeta, cu tótă Augusta Lor familiă, întărindu-i spre sĕvêrşirea tuturor faptelor bune, şi făcêndu-i pe Ei dreptarul iubirei şi légĕnul păcei între rĕsărit şi apus, şi dă tuturor acelor, carĭ vor pomeni numele Tĕu, trecĕnd peste acest pod, tóte bunele fericirĭ, păḑindu-i nevătĕmaţĭ de puterea celui potrivnic.

Că ţie se cuvine tótă slava, cinstea şi închinăciunea Tatălui şi Fiiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

După serviciul religios, I. P. S. S. Mitropolitul-Primat adresă Regelui o prea frumósă vorbire, în numele clerului bisericei române ortodoxe, ḑicênd:

„Clerul bisericei nóstre române-ortodoxe, plin de admiraţiune în faţa acestui măreţ monument, aduce ca prinos rugăciuni către Dumneḑeu pentru piosul, înţeleptul şi vitézul nostru rege Carol, care acuma asigură mai mult propăşirea némului nostru, punêndu-ne cu înlesnire în legătură cu celelalte state, aşa cum şi străbunul nostru Traian făcuse odinióră aceeaşĭ legătură prin măreţul pod dela Severin, care unia acest pămênt cu marea împĕrăţiă romană".

Documentul de vecĭnică amintire fu zidit apoi în stêlpul podului de pe malul drept. La aşeḑarea documentului în stêlp, d-l T. *Maiorescu* a predat M. S. Regelui mistria de zidar, ḑicênd:

Cer voiă dela Majestatea Ta sĕ-i înmânez uneltele pentru ocrotirea mărturiei despre însemnata serbare de astăḑĭ, şi precum acest pod cu numele Majestăţeĭ Tale este statornicit d'asupra undelor trecĕtóre ale Dunărei, tot ast-fel statornică sĕ rĕmână d'asupra valurilor vremei rîvna şi iscusinţa némului între lucrarĭ măreţe şi folositóre, după cum Majestatea Ta, cu atâta iubire şi stăruinţă, l'ai povĕţuit şi i-ai dat pildă.

După acéstă ceremoniă, Majestăţile Lor şi toţi învitaţii s'au îndreptat spre tribunele frumos împodobite cu stégurĭ tricolore şi cu verdéţă, ce erau aşeḑate pe înălţimea de pe ţĕrmul drept al Dunărei. De aicĭ se desfăşura o privire întinsă peste tot podul şi tóte lucrările din baltă până la malul rîului Borcea. De aici au privit cu toţii la trecerea trenurilor de încercare peste pod. Mai întâi a trecut un tren de 15 locomotive dintre cele mai grele, frumos împodobite cu stégurĭ şi verdéţă. Tóte locomotivele şuerau, artileria trăgea focurĭ, musicele cântau imnurĭ şi tóte vasele din port salutau cu fluerile maşinelor lor, ér mulţimea de popor de pe amêndouĕ malurile Dunărei aclama acest mare eveniment cu urale însufleţite.

După ce a mai trecut cu mare iuţélă şi un tren de persóne gol, Suveranii, cu toţi principii, miniştri şi înalţii demnitarĭ, s'au urcat în trenul regal, care în bubuitul tunurilor a trecut cel dintâi peste podul „*Regele Carol I*", anunţând astfel, că podul s'a pus în circulaţiă.

Pe la órele 4 urmă un strălucit banchet, la care luară parte peste 400 de persóne. Primul toast, l'a rostit d-l C. *Olănescu*, ministrul lucrărilor publice; apoi a vorbit d-l director al căilor ferate române *Duca*, care arătă, că pe când în 1866 abia se aflau 21 inginerĭ Românĭ în serviciul statului, aḑĭ ei forméză o legiune întrégă şi douĕ treimĭ din inginerii, carĭ au luat parte la sĕvîrşirea acestor măreţe lucrărĭ, sunt eşiţĭ din scóla română de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ.

Numai decât după d-l Duca a rĕspuns M. S. *Regele* prin următorul discurs memorabil:

Intruniţĭ aci pe ţĕrmul Dobrogei de apururea unită prin sângele vitejilor noştri şi din nou făurită print'un lanţ de fier cu România, serbăm un eveniment aşteptat cu nerăbdare de ţéra întrégă, cara va găsi un rĕsunet puternic departe peste hotarele sale.

Sĕvêrşirea podului peste Dunăre, dorit de un sfert de veac de Mine, este astăḑĭ un fapt împlinit, şi uriaş se ridică înaintea nóstră acéstă falnică operă, ca o mărturiă vădită a tăriei Regatului.

Geniul omenesc, în care se rĕsfrâng avêntul şi progresul puternic al României, a învins tóte greutăţile, a înlăturat tóte piedecile pentru a esecuta o lucrare trainică şi neperitóre, care trebue sĕ arate lumei, că vrednic este poporul român de frumósa sa chemare la gurile Dunărei şi pe pragul Orientului.

Monumentele sunt istoria viuă a popórelor; până astăḑĭ urmele lui Traian nu s'au şters. Cine nu vorbesce de podul sĕu dela Severin? Sĕ dea Dumneḑeu ca al doilea pod stabilit după mii de ani pe Dunărea de jos sĕ mai trăéscă spre a povesti generaţiunilor viitóre din neam în neam, că numai prin jertfe, lupte şi o muncă statornică Statul român a putut fi întemeiat.

Mândru pot fi dér, că sub domnia Mea s'a conceput şi s'a isprăvit prin inginerii noştri acest măreţ pod, cara va atrage o însemnată parte a comerţului europén pe căile nóstre ferate, fiind-că astăḑĭ stăpânim linia cea mai scurtă între marile Nordice şi ţĕrile din Orient.

Aruncăm acum o privire mai departe pe mare, pe acéstă nemărginită cale de apă, unde se încrucişéză nenumĕratele drumurĭ ale mişcărei întregii lumĭ, carĭ respândesc bogăţiile asupra naţiunilor.

Prin portul dela Constanţa, podul de peste Dunăre ne deschide acéstă cale largă, care va spori într'un mod neaşteptat relaţiunile nóstre comerciale şi va asigura desvoltarea nóstră maritimă. Steagul României, care este déja cunoscut în porturile din Europa, în curênd va fâlfăi şi în ţĕrile cele mai depărtate ale universului, ducênd cu dênsul renumele scumpei nóstre Patrii.

Cu inima plină de bucuriă esprim acéstă convingere în faţa acestei impunĕtóre adunărĭ, în faţa uriaşului nostru pod, pe care îl privesc ca cheia de aur a unui viitor strălucit, mulţumind călduros tuturor acelora, carĭ au contribuit la marea isbândă, ce se sĕrbătoresce astăḑĭ de noi cu atât de adêncă satisfacţie.

Mulţumesc de asemenea pentru cuvintele aşa de bine simţite şi aşa de măgulitóre pentru Mine, mulţumesc corpului tehnic pentru rîvna şi hărnicia, ce a desfăşurat în numĕrósele lucrărĭ publice sĕvêrşite în cursul celor din urmă anĭ, şi care găsesc aḑĭ cea maĭ frumósă rĕsplată în podul de peste Dunăre.

Fericit sunt, că Inalţii óspeţĭ şi Domniile Vóstre toţĭ sunteţĭ martorĭ la acéstă memorabilă ḑi, care însémnă o nouă epocă în istora desvoltărei nóstre economice, şi sunt sigur, că vĕ veţĭ uni cu Mine în strigarea de: Sĕ trăéscă iubita nóstră Româniă, al cărei avênt nimenĭ nu'l mai póte opri în drumul mărirei şi al propăşirei!

Banchetul s'a terminat pe la 6 óre. In acelaşĭ timp s'a dat şi poporului dobrogean o masă mare, întinsă pe câmp sub cerul liber, la care au luat parte mii de ţĕranĭ, carĭ toţĭ au fost ospĕtaţĭ cu carne de berbece şi de viţĕl friptă în frigare şi cu pâne şi vin bun.

Spre séră se terminară aceste marĭ şi neuitate serbărĭ ale inaugurărei podului de peste Dunăre. O parte din învitaţĭ s'au reîntors în aceeaşĭ ḑi la Bucurescĭ, ér alţii plecară la Constanţa pentru a lua parte la alte festivităţĭ frumóse, ce urmară acolo.

Descrierea podului.

„Podul Carol I", a căruia inaugurare am descris'o mai sus, e cel mai însĕmnat pod de drum de fier în Europa (afară de unul, ce se află în Scoţia). Construirea lui a costat greutăţĭ marĭ, fiind-că în acel punct Dunărea are douĕ braţe: unul Dunărea propriu ḑisă, altul rîul Borcea, care e despărţit de Dunăre prin o vale de 13 chilometri, numită Balta. A trebuit decĭ se se facă şi un pod peste Borcea, care are o lungime de 420 metri, ér viaductul lui, o lungime de 563 m., aşa că lungimea acestui pod împreună cu viaductul este de 982 metri. Legătura între podul Dunărei şi podul Borcei s'a făcut cu o umplătură lungă de 13 chlm., întreruptă la mijloc printr'un viacuct metalic de 1455 metri.

Podul de peste Dunăre are o lungime de 750 metri, cu un viaduct de 913 metri. Lungimea întrégă a podului este aşa-déră de 1663 metri.

Mai mult ridică însĕ însĕmnătatea acestui pod înălţimea lui, căcĭ pentru a puté trece corăbiile pe sub el, a trebuit sĕ se dea podului o înălţime de 90 metri, socotită dela suprafaţa apei când Dunărea e mai mare. Picióréle podului sunt 5 la numĕr, dintre carĭ 4 sunt zidite în apă şi 'n albia rîului până la o adâncime de 30 de metri, socotiţĭ dela suprafaţa apei când Dunărea e mai mică. Pe aceste picióre zace podul făcut tot din oţĕl.

Peste pod la mijloc, sunt dóuĕ şine pentru trecerea trenului, ér la drépta şi la stânga câte-un trotoar de lemn de vre'o 70 centimetri pentru pedestri. Privit de jos podul din causa înălţimei apare mult mai ingust, de cum este în adevĕr.

Tóte aceste lucrărĭ au costat muncă de cincĭ anĭ de ḑile. Cheltuelile erau socotite în total cu 35.000,000 lei. Dintre aceştia: podul propriu ḑis peste Dunăre 9.650,000 lei; podul peste Borcea 4,200.000 lei; viaductele 5,700.000 lei; terasamentele séu umplăturile şi apărările 7,000.000 lei etc.

Intrarea în pod se face printr'o pórtă frumósă cu douĕ turnuleţe, pe al căreia frontispiciu e scris cu litere de aur uriaşe: „*Podul Regele Carol I*". De-asupra douĕ medalióne de bronz înfăţişând portretele Regelui şi Reginei, ér pe de marginĭ se mai vĕd şi armele ţĕrei în bronz. O asemenea pórtă se află şi la eşirea din pod spre malul drept dobrogean al Dunărei. Pe frontispiciul acestei porţĭ se află inscripţiunea: „*Făcut sub domnia Regelui Carol I. 1890—1895*". Pe laturile din afară sunt doi dorobanţĭ uriaşĭ, cu arma în mână, simbolisând gloria României în rĕsboiul dela 1877—78.

Literatură.

Din „**Istoria Imperatului Traian şi a contimporanilor sĕi**", de Dr. Heinr. *Francke*, traducere autorisată de d-l *Petru Broşteanu*, au apărut până acum patru fascicule, cuprinḑĕnd fiă-care fascicul câte patru cóle tipărite elegant, pe hârtiă fină, avênd şi câte o frumósă ilustraţiune. Recomandăm din nou acest valoros şi interesant op tuturor Românilor doritorĭ de-a cunósce istoria gloriosilor noştri străbunĭ. Opul întreg va conţine 12 fascicule şi costă 4 fl., pentru România 12 lei, plătibilĭ în rate anticipative de câte 4 lunĭ à 1 fl. respec. 3 lei. Abonamentele a-se adresa d-luĭ P. Broşteanu în Braşov.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 5 Octomvre. După cum anunţă „*Magyar Hirlap*", s'au întêmplat marĭ **turburărĭ** în comunele *Lipnica de jos* şi *Veszele* din comitatul Arva. Preotul din Lipnica de jos îi îndemnă pe credincioşĭ, *sĕ n'asculte de nouĕle legĭ bisericescĭ-politice* şi sĕ nu se înfrice nicĭ chiar dinaintea puterei armate; apoi împărţi scrierĭ agitatorice. In Veszele credincioşii *atacară locuinţa purtătorului de matricule* şi nimiciră tot ce le veni în cale. Purtătorul de matricule numai cu greu putù scăpa cu viaţă. Şi în alte comune de prin comitatul Arva s'au întêmplat turburărĭ, şi în tot locul la îndemnul şi agitarea preoţimei.

Constantinopol, 5 Octomvre. Representanţii puterilor streine făcură interpelare la Pórta pentru întêmplarea cu Armenii.

Bucurescĭ, 5 Octomvre. Se vorbesce, că ministrul domeniilor, *Carp*, va dimisiona în curênd.

Producţiune şi petrecere în Alba-Iulia.

Invitare. Din incidentul serbării iubileului de 100 anĭ al bisericii române gr. or. din Alba-Julia-Maerĭ, care se va ţine în 1 (13) Octomvre 1895, tinerimea română din loc şi jur va arangia în aceeaşĭ ḑi séra *Producţiune* teatrală-declamatorică, în Pavilonul de sticlă la „Sóre". Comitetul arangiator: Silvestru Moldovan, preşedinte; Ales. Cadar, cassar; Val. Velican, controlor. Liviu Cigarean, Petru S. Cirlea, Ios. Cirlea, Dr. I. Elecheş, Dr. I. Marciac, Drd. Nerva Moldovan, Val. Moldovan, Rubin Patiţa jun., Candin C. Suciu, J. Bercan, Florian Rusan, Juliu Roşca, J. Strajan, membri în comitet.

Intrarea: Loc I. 1 fl. loc II. 80 cr. loc III. 70 cr. Parter 50 cr. Bilete se pot căpĕta în prăvălia d-lui Petru S. Cirlea, şi séra la cassă. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ḑiaristică. Venitul curat e destinat în favorul bisericii, cu menirea de a-se pune basa unui fond şcolar — După producţiune dans. Inceputul la 8 óre séra.

Aceia, carĭ din întêmplare nu vor fi primit invitărĭ, sunt rugaţĭ a se considera de invitaţĭ prin acésta.

Programa: 1) „Declamaţiune", de D-na Margareta *Moldovan*; 2) „Hârţa Rezeşul", piesă comică de V. Alexandri. Persónele: Hârţa Rezeşul — D. Juliu Roşca; Nastasi Bursuflescu, tînĕr proprietar şi poet. — D. Candin Suciu; Luncean, primar — D. Aug. Comes; Tarsiţia Garofeasca, vĕd. tînĕră — D-ra Josefina Marciac; Mariuca, tînĕră ţĕrancă — D-na Marg. Moldovan; Un Lacheu — * * *.

3) Declamaţiune, de Valeriu Moldovan iurist; 4) Herşcu Boccegiul, canţionet comic, repres. de D. Jacob Strajan.

ECONOMIA.

Clasificarea pământului.

Suprafaţa pământului, până unde póte străbate plugul, se chiamă *pămênt arător* séu arabil, ér partea mai de desupt, unde nu ajunge plugul, se chiamă pătura mórtă a pământului, séu *subpămênt* (subsol).

Pămêntul arător se compune din două părţi: o parte organică şi alta anorganică. Partea organică a pământului arător e formată din rămăşiţele organice ale plantelor şi animalelor, ér cea anorganică e formată din stâncile de pétră, cari cu ajutorul apei, aerului, căldurei şi frigului, s'au descompus din acelea, şi, mânate de apele rîurilor, s'au prăvălit pe şesurĭ şi câmpurĭ sub formă de năsip şi petriş.

După composiţiunea lui, se clasifică pămêntul în: năsipos, văros, lutos şi humos. Năsipos se numesce acel pămênt, în care partea cea mai mare e năsip şi petriş. Acest fel de pămênt, fiind curat, nu e priincios culturei nicĭ unei plante, deórece pe timp de secetă aşa se strînge şi arde de tare, încât se uscă şi ard sămănăturile pe el de multe-orĭ, încă înainte de cócere; amestecat însă cu gunoiu séu alt fel de pămênt, apoi conţinênd umeḑéla de lipsă, el e priincios culturei mai ales cartofilor şi săcărei.

Pămênt văros se numesce acela, în care partea cea mai mare e var; el e de colóre alburiă. Pămêntul văros singur încă nu e priincios la cultura nicĭ unei plante; amestecat însă cu gunoiu séu alt fel de pămênt, se póte cultiva cu: săcară, cartofi, orz, ovĕs, trifoiu, luţernă şi altele.

Pămênt lutos se numesce acela, în care partea cea mai mare e lut (argilă); el e tare cleios şi se ţine de-olaltă când e umed, de aceea la arat se lucră mai greu şi décă se uscă se face bruşos. Pămênt lutos se află mai cu sémă pe cóste şi délurĭ.

Pămêntul lutos are colóre galbină, dela firele mĕrunte de năsip şi rugina de fier, ce se află mai cu sémă în el. Acest pămênt e bine sĕ se are de cu tómnă, ca sĕ mai degere şi sĕ se îmbunĕtăţéscă peste iérnă de zăpadă, umeḑélă şi ger.

Pămêntul lutos este mai roditor, decât cel năsipos şi văros; în el se póte cultiva: grâul, luţerna, trifoiul, napii de zahar şi alte sĕmĕnăturĭ, dér cu deosebire la vii şi pometurĭ le priiesce bine, décă e în faţa sórelui. Fiind-că lutul păstréză umeḑéla timp mai îndelungat, pămêntul lutos póte răbda mai mult la secetă, decât celelalte pămênturĭ.

Pămêntul humos se numesce acela, în care partea cea mai mare sunt, după cum am ḑis şi la început, rĕmăşiţe organice de plante şi animale; el e de colóre négră séu cafeniă. Tóte pămênturile roditóre trebue sĕ conţină *humus*, căcĭ alt-fel nu pot cresce plantele pe ele. Pămêntul humos se află mai cu sémă pe şesurĭ şi luncĭ.

Pentru a puté clasifica un pămênt, ca sĕ vedem cât humus conţine, luăm din acel pămênt cât încape pe un vêrf de cuţit, şi atâta-l încălḑim în flacăra unei luminĭ, până când materia organică se arde, de se face ca cenuşa, séu ca cărbunele, ér cea anorganică din minerale rĕmâne nearsă, de colórea cărămiḑii; séu punem într'o sticlă din pămêntul, ce voim a clasifica, o parte, ér apă cincĭ părţĭ, apoi le amestecăm laolaltă, şi după ce s'au aşeḑat, luăm o hârtiă, pe care o împărţim în părţĭ egale şi o punem lângă sticlă, cu ajutorul căreia putem apoi constata gradele pământului, deórece pe fundul sticlei se va aşeḑa năsipul, ca fiind mai greu, apoi lutul şi mai deasupra humusul şi varul, ca fiind mai uşóre. Cel mai mult pămênt năsipos se află pe unele şesurĭ şi în apropierea rîurilor curgĕtóre, ér cel văros în apropierea délurilor şi cóstelor cu petrii de var.

Pămêntul humos e cel mai roditor dintre tóte; în el se fac tot felul de bucate; décă e de tot gras, atuncĭ grâul şi sĕcara cultivată pe el cresc mai mult în paiŭ şi cad înainte de a ajunge la cócere, findcă e prea pufăios şi nu are putere de a ţiné paiul drept în sus, ér spicele rĕmân secĭ şi cu bónele mĕrunte şi pipernicite.

Peste tot ḑis, nu se află pămênt roditor, care sĕ fiă numai humos, lutos, văros séu năsipos, ci mai mult amestecat, aşa încât fiă-care trebue sĕ conţină părticele din tóte pămênturile, bunăóră de cel năsipos, cum e pe unele puste şi pe ţĕrmurii apelor, nu póte cresce nimic pe el.

Pentru cultura pămêntului e de mare însĕmnătate nu numai pătura arabilă, ci şi cea mórtă de desupt, adecă subsolul. Décă acesta e prea pufăios, atuncĭ apa se scurge prea curênd prin el, ér décă e prea îndesat, atuncĭ apa stă baltă. Insuşirea dintâi o au pămênturile năsipóse, ér a doua cele lutóse.

Pentru cultura pomilor e bine, ca pătura mórtă sĕ fiă mai pufăiósă, ca rădĕcinile sĕ aibă destul loc, pentru a se întinde prin pămênt, ér pentru cultura bucatelor e bine, ca pătura mórtă sĕ fiă mai îndesată.

Pătura roditóre a pământului, ce e pe de-asupra, trebue sĕ aibă o grosime de 20—30 cm., séu douĕtrei palme, care apoi cu ajutorul plugului, grapei şi sapei se face pufăiósă şi bună pentru crescerea sĕmĕnăturilor. Unele sĕmĕnăturĭ, precum sunt: trifoiul, luţerna şi napii, cer o pătură mai grósă; altele, precum sunt: cerealele (bucatele), erburile şi legumile, cer o pătură mai subţire spre a se puté nutri.

Pătura roditóre a pămêntului trebue sĕ mai conţină: căldura, apa şi aerul de lipsă pentru incolţirea şi crescerea plantelor, precum şi pentru topirea leşiilor aflătóre în ea. Afară de aceea pătura roditóre trebue sĕ mai fiă bogată şi în materiă organică, care nu este alt-ceva, decât aerul, ce se află în frunḑele arborilor căḑute jos, în miriştea, ce rĕmâne după seceratul holdelor, şi în balegile séu gunoiul animalelor. Acéstă materiă, ajungênd în pămênt, se descompune într'un fel de leşiă, numită accid nitric, şi trecênd în rădĕcinĭ, ajută în mod fórte însemnat nutrirea şi desvoltarea sĕmĕnăturilor.

De aci se póte vedé, pentru ce se fac mai bune cucuruzele din miriştĭ séu fânaţe, carĭ au fost arate încă de cu tómnă, până când adecă materia organică aflătóre în miriştĭ a fost mai bogată, ca cele ce se ară numai odată primăvara, când materia organică a mai dispărut de pe pămênt peste iérnă.

E forte de lipsă, ca sĕ scie clasifica mai bine şi plugarii noştri pămênturile lor, sĕ sciă la fiă-care cât e de mare pătura roditóre şi pentru ce fel de sĕmĕnăturĭ e mai bun şi mai priincios.

I. G.

Regulĭ de buna-cuviinţă.

(Din manualul de M. Strajan).

Acasă şi în societate.

— In locuinţa ta sĕ domnéscă cea mai bună ordine şi cea mai deplină curăţeniă. Ea se cuvine sĕ fiă întocmită şi mobilată potrivit cu mijlócele, de carĭ dispui, şi cu posiţiunea, ce ocupĭ în societate; însĕ *nicĭ-odată luxuos.* Tot ce întrece mĕsura permisă de mijlócele nóstre, este lux, şi arată deşertăciune şi risipă; precum lipsa lucrurilor trebuincióse arată sărăciă séu avariţiă.

— Spală-ţĭ mânile şi faţa şi-ţĭ pieptenă pĕrul în fiă-care diminéţă. Păstréză-ţĭ tot-déuna corpul şi îmbrăcămintea curate.

— Nu purta nicĭ-odată rufe murdare, nicĭ haine şi încălţăminte murdare. Nu eşi în public cu pălăria şi hainele neperiate, cu încălţămintele necurăţite, cu pĕrul nepieptenat şi cu unghiile netăiate.

— Nu se cuvine a purta haine de colorĭ séu forme estravagante şi neobicĭnuite, nicĭ a umbla luxuos îmbrăcat. Luxul, ca şi necurăţenia, sunt de-opotrivă de osândit. Imbrăcămintea, ca şi locuinţa, sĕ fiă potrivită cu mijlócele şi condiţiunea socială a persónei. Pentru bărbaţĭ mai ales ea trebue sĕ fiă cât se póte de simplă şi fără podóbe. Nu purta nimic pe corp séu pe vestminte fără o adevĕrată trebuinţă. Orĭ-ce se pórtă numai ca simplă podóbă, d. e. la unii tinerĭ ochelarĭ, inele, séu panglice colorate pe pălării, probéză uşurinţă şi lipsă de demnitate.

— Când umbli, séu când vorbescĭ cu cine-va, nu se cuvine a ţiné mânile la spate, în buzunarele pantalonilor, paltonului séu al vestei; nicĭ a-le duce mereu la obraz, a-ţĭ rĕsucì mereu musteţele, séu a-ţĭ netedì pĕrul. Mânile se ţin drepte de-alungul corpului, şi gesturile, ce facĭ cu ele în vorbire, sĕ fiă la locul lor şi naturale séu neafectate.

— Nu te apropia de persóne cunoscute, (domnĭ marĭ) când nu sunt singure; mărgineşce-te a-le saluta. Şi nu merge alăturea de ele, décă nu eştĭ invitat.

— La o preumblare publică, persónele, ce şed, se scólă, când se apropiă cine-va sĕ le vorbéscă, şi stau în sus cât timp ţine conversaţiunea. A şedé însémnă a invita pe cel cu care vorbescĭ sĕ şéḑă şi el.

— Nu se cuvine a striga, a cânta, a fluera, séu a rîde cu hohot, în societate, pe stradă, séu în locurĭ publice. Asemenea nu se cuvine a mânca, nicĭ a face murdării pe stradă, orĭ în locurĭ publice, orĭ în locurĭ de preumblare.

— Nu se cuvine a saluta, a vorbì cuiva, şi cu atât mai puţin a da unei dame streine braţul cu ţigara în gură.

— Décă voescĭ a întreba pe un trecĕtor de ceva, salută, descoperindu-ţĭ capul.

— Nu se cuvine sĕ ţii ochii aţîntiţĭ la persóne strĕine, nicĭ sĕ intorcĭ capul sĕ te uiţĭ după trecĕtorĭ, sĕ-i arăţĭ cu degetul, séu sĕ rîḑĭ de ei. Vorbirea cu cine întêlnescĭ pe stradă, trebue sĕ fiă scurtă. Incetarea se cuvine s'o facă cel mai bĕtrân.

— Când persóna, cu care te afli, salută pe cine-va, saluţĭ şi tu, fără a cunósce, însĕ slab şi fără a privì. Er pentru o damă salutarea e mai pronunţată.

— Pe amici îi saluţĭ prin un gest al mânei, pe ce-i de-o potrivă cu noi luându-ţĭ pălăria şi ridicând'o puţin de-asupra capului; pe mai marĭ lăsându-ţĭ pălăria mai în jos, înaintea feţei, şi plecând puţin capul.

— Când merg doi alăturea, drépta e locul de onóre. Când mergĭ alăturea unei persóne, căreì datorezĭ respect, pe trotoar séu pe scară, lasă-i tot-déuna partea mai ridicată a pavagiului, şi reguléză paşii după ai sĕi. Când ai la braţ o damă séu o altă persónă, căreia datorezĭ respect, ofere-i tot-déuna braţul drept, afară de casurĭ esceptionale, când este mai comod pentru a-i oferì braţul stâng.

— Nu se cuvine a oprì în drum, séu a urmărì, ca sĕ le vorbescĭ, pe cei ce sunt mai marĭ ca tine, decât în casurĭ, ce nu sufer amânare. Şi atuncĭ trebue sĕ-ţĭ cerĭ iertare pentru acésta.

— In societăţile alese însĕ nu se cuvine nicĭ-odată a-ţĭ lăsa pălăria din mână, afară de casul când ai sĕ rĕmâi mai mult timp în casă, şi afară de visitele familiare, carĭ pot sĕ dureze mai mult.

— Nu se cuvine a fuma în locurĭ publice, unde prin acésta ai puté face neplăcere cuiva. In presenţa damelor trebue totdéuna sĕ-ţĭ cerĭ iertare înainte de a fuma.

MULTE ŞI DE TOATE.

Tunderea pĕrului la popórele barbare.

Tóte lucrurile, carĭ privesc corpul, precum: scóterea măselelor, slobozirea sângelui, tunderea pĕrului ş. al. la popórele sĕlbatice sunt împreunate cu ceremonii religióse.

Sunt interesante obiceiurile cu carĭ se îndeplinesc astfel de lucrurĭ.

Étă d. es. cum se tund Negrii din jurul rîului Congo din Africa: In mijlocul unui loc îngrădit se împlântă un trunchiu de arbore de palm. Cei carĭ vor sĕ se tundă trec în şir pe sub acest trunchiu. La tuns nicĭ vorbă de fórfecĭ, acestea sunt un ce necunoscut la ei. In loc de fórfecĭ întrebuinţéză bucăţĭ de sticlă.

Ei îngrópă adecă o pétră mare în pămênt, lăsându-i un colţ afară. Aduc după aceea pahare şi le isbesc de pétră, aşa că se sfarmă în nenumĕrate bucăţele. Dintre acestea aleg pe cele mai ascuţite şi cu ele se apucă de tuns!

Săpun nu întrebuinţéză, căcĭ nicĭ de nume nu iau auḑit. Işĭ póte face prin urmare omul întipuire, că tunsul la acei Negri lânoşĭ la cap nu-i chiar fără de usturime. De cum-va vre-unul dintre cei-ce se tund nu póte suferi până la sfîrşit, este lăsat sĕ umble cu capul pe jumĕtate tuns şi pe jumĕtate cu lână, până atuncĭ, până când nu se află un alt óre-care, ca sĕ-l tundă deplin.

Adese-orĭ trebue sĕ aştepte timp îndelungat până sĕ-şĭ afle omul, căcĭ nu orĭ cine cutéză sĕ se apuce de un astfel de lucru, din simplul motiv, că décă nu-şĭ face bine lucrul, îl batjocuresc, ba îl chiar tótă în cap ceilalţĭ.

*

Măgarul reginei Angliei.

Étă câte-va amĕnunte interesante asupra măgarului legendar, care însoţesce pe Regina Angliei în tóte părţile:

Acest animal regal, de-o vêrstă fórte venerabilă, este spălat în tóte dimineţele cu săpun de toaletă. Negreşit acestui mod de îngrijire ḑilnică trebue atribuită şi nuanţa albă a pĕrului sĕu.

Mâncarea lui de diminéţa e fórte uşóră. Nu mănâncă sĕ se sature de cât séra, după-ce şi-a terminat slujba.

Are un deplorabil cusur, care l'a făcut sĕ fiă urît de către toţĭ cei dimprejurul Reginei:

Când vremea este spre plóie, sbiară în mod spăimêntător, spre marea neplăcere a auḑitorilor acestui nesuferit concert.

De multe-orĭ s'a dat Reginei sfatul sĕ înlocuéscă pe acest sgomotos rumegător printr'un poney din Scoţia, dér Regina a refusat sĕ se despartă de acest bĕtrân şi fidel servitor.

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 30 Sept. de 23,377 capete, la 1 Oct. au intrat —.— capete şi au eşit 285, rĕmânênd la 2 Oct. un numĕr de 23,072 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela 54.— cr. până la 55.— cr., de mijloc dela 54.— cr. până la 55.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlociă grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Calendarul săptĕmânei.

SEPTEMVRE are 30 ḑile. RĂPCIUNE.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	24 S. ânt. m. Tecla	6 Brunome
Luni	25 C. maica Eufros.	7 Iustin Aug.
Marţĭ	26 † S. Ioan Evang.	8 Brigita
Mer.	27 S. m. Calistru	9 Dionisiu
Joi,	28 C. păr. Chariston	10 Gedeon
Vin.	29 C. p. Ciriac	11 Emilian
Sâm.	30 M. Gregoriu	12 Maximilian

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 2 Octomvre n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	6.30	6.55
Grâu dela Tisa	80	6.45	6.60
Grâu de Pesta	80	6.40	6.55
Grâu de Alba-regala	80	6.40	6.55
Grâu de Bácska	80	6.50	6.65
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.80	5.85
Orz	nutreţ	60—62	5.—	5 30
Orz	de vinars	62.64	5.50	6 30
Orz	de bere	64.66	6.90	8.25
Ovĕs		39.41	5.60	6.90
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	40.—	46.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roşiă	35.—	45.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	61.—	62.—
"	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	52.—	53.—
"	afumată	57.—	58.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	17.25	17.75
"	din Serbia în sacĭ	14.—	14.25
Lictar	slavon nou	18.25	18.70
"	bănăţenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
"	sêrbesci		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.85
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Imprum. ung. cu premii	159.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	145.50
Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	101 10
Renta de aur austr.	121.45
Losurĭ din 1860	153.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1075.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	488.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	405.75
Napoleondorĭ.	9.53½
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.82½
London vista	120.25
Paris vista	47.35
Rente de corone austr. 4%. . .	101.40
Note italiene.	45.30

Cursul pietei Braşov.

Din 5 Octomvre 1895.

Banonote rom.	Cump. 9.49	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump. 9.44	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cnmp. 5.62	Vênd.	—.—
Rubie rusescĭ	Cump. 128.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 58.60	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Bursa de Bucuresc

din 2 Octomvre n. 1895.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct	103.—
Renta amortisabilă	5%	" "	100.⅝
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99 ½
" " din 1893	5%	" "	99.½
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.¾
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	88.¾
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	89.—
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	89.¼
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	89.—
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	89.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 ½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	283.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1888	5%	Ian.--Iul.	97.½
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97⅞
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93.½
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	101 ½
" " " "	5%	" "	90 ⅜
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	81.¼
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1570.
Banca agricolă	500	150 v.	218.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	408.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	418.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	330.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	174.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	95.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 trancĭ aur			20.04

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	7½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveţia	3%

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Preţurile cerealeor din piaţa Braşov.

Din 4 Octomvre st. n. 1895

Măsura sĕu greutatea	Calitatea.		Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu	cel mai frumos	5	20
"		mijlociu . .	4	80
"		mai slab . .	4	60
"	Grâu mestecat . .		3	50
"	Sĕcară	frumósă .	3	70
"		mijlociă .	3	10
"	Orz	frumos .	3	40
"		mijlociu .	3	10
"	Ovĕs	frumos .	2	20
"		mijlociu .	—	—
"	Cucuruz.		4	60
"	Mălaiu		4	—
"	Mazĕre		5	20
"	Linte		7	—
"	Fasole		4	20
"	Sĕmênţă de in . .		9	—
"	Sĕmênţă de cânepă		4	50
"	Cartofĭ		—	75
"	Măzĕriche		—	—
1 kilă	Carnea de vită . .		—	44
"	Carnea de porc . .		—	52
"	Carnea de berbece		—	32
"	Sĕu de vită próspĕt		23	—
100 kil.	Sĕu de vită topit		33	—

BERE de SCHWEHAT (din Mărţişor.)

Avis.

Am onórea a aduce la cunoscinţa On. Public, că de aci înainte numai

Bere de Schwechat (din Mărţişor)

voi vinde.

Pentru mâncărĭ bune şi serviciu prompt este fórte bine îngrijit. — Rugându-mĕ a mĕ onora şi ee aicĭ înainte cu încrederea ce mi-aţĭ arătat până acum, sunt în aşteptarea unei visitărĭ cât mai numĕróse.

Cu tótă stima:

795,1—3 **SOREA.**

Cu ocasiunea introducerei căsĕtoriei civile pentru împodobirea localităţilor oficiale, îmĭ permit a recomanda **d-lor conducĕtorĭ de matricule,**

Portretul Maiestăţii Sale Regelui,

în diferite mărimĭ, cu preţurĭ avantagióse.

Totodată am onóre a recomanda onor. public bogatul meu magazin **de tablourĭ, oglinḑĭ, mobile de fer şi de lemn, vestminte de dame, de bărbaţĭ şi de copiĭ.**

Vênḑările se fac, — atât în oraş, cât şi pe sate, — pe lângă preţurĭ moderate şi serviciu solid, **în rate lunare.**

Cu profundă stimă:

ZS. SZÖLLÖSY,

3—3 **Braşov, str. Porţii Nr. 52.**

N-rul 6649—1895

Publicaţie.

Subscrisul Magistrat aduce prin acésta la cunoscinţă publică că **Joi în 17 Octomvre 1895.** la 10 óre a. m. se va ţiné licitaţiă în sala comunităţii pentru arêndarea păşunitului de oi pe érna 1895/6 pe hotarul Sighişórei. Vadiul este de 50 fl. Condiţiunile mai de aprópe se pot vedea în cancelaria Magistratului.

Sighişóra, 27 Sept. 1895.

788,2—2. **Magistratul orăşĕnesc.**

Covóre pentru podinĭ din lână curată recomanda

3—3 **Carl Paul.**

Depositul se află în „**Hala de mărfurĭ**" din podul bătuşilor.

Nu se mai oferă

în viaţă nicĭ-odată ocasia

ca numai pentru **fl. 4.25 cr.** tĕ se cumpere

o colecţie splendidă de

10 bucăţĭ fl. 4.25 — **10** bucăţĭ fl. 4.25

1 ciasornicŭ de busunar Prima Anker-Remontoir umblă precis, şi cu garanţie de 3 anĭ.

1 lanţ imitaţie d'aur pancer, cu inelŭ de siguranţă şi carabină.

2 inele imitaţie d'aurŭ cel mai nou fason, şi cu similibriliant imit. Turchis şi rubine.

2 nasturĭ de manjete, aurŭ doublé, giloşate. cu mehanismu patentatŭ.

1 acŭ cu broşŭ pentru dame fórte frumosŭ, fasonŭ de Parisŭ.

3 nasturĭ pentru Chemisette imitaţ. d'aurŭ.

Tóte aceste 10 obiecte practice costă la olaltă numai fl. 4.25 cr. Pe de-asupra **o surprindere extra gratis** pentru suvenire la firma mea.

Comandaţĭ iute, până se mai află obiecte, că astfelŭ de ocasie nu se mai iveşte.

Trimiterĭ se efectuéză orĭ şi la cine **cu rambursă.** Cui nu-i convine obiectele primesce banii îndĕrĕtŭ, aşa că pentru cumpĕrătorŭ este eschisu orĭ şi ce Risico.

Se póte cumpĕra dela unica firmă de ciasornice

Alfred Fischer,

660,1—6 Wien I. Adlergasse 12.

Anunciurĭ

(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunii. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans"

PUBLICARE.

Aducem la cunoscinţă publică, că **tragerea**

Loteriei de clasă ungară

concesionată de stat, va urma irevocabil, dela 16 până la 19 Octomvre 1895, în Budapesta, în presenţa unui notar public şi sub controla guvernului reg. ung.

La acésta sortire se vor trage din **31,499** câştigurĭ totale ale acestei loterii în suma de

5 milióne 600,000 coróne

10,000 câştigurĭ cu

Un milion 268,000 coróne.

Tragerea loteriei clasa a II va avé loc dela 6 până la 14 Decemv. a. c.

Losurĭ originale pentru tragerea loteriei clasa primă, precum şi losurĭ întregĭ pentru amêndouĕ tragerĭ, **se află de vênḑare** la colectanţii principalĭ şi la locurile de vênḑare indicate prin placate, cu preţurĭ fixate în mod oficios.

Pentru losurile ce se vor cumpĕra **după** tragerea loteriei clasa I. trebue plătit şi preţul pentru tragerea deja efeptuită.

Budapesta, în Septemvre 1895.

Andrássy-ut Nr. 5. **Direcţia loteriei de clasă ungară.**

Al treilea los câştigă! — **!! Încercaţi-vĕ norocul !!** — Al treilea los câştigă!

Ne mai pomenite şanse de câştigurĭ oferă

Loteria de clasă ungară,

fiind că din 100,000 losurĭ,

31,499 losurĭ ies la tragere cu câştigurĭ.

Cu câştigurĭ fabulóse este dotată **loteria de clasă ungară.** Cel mai mare câştig în cas favorabil este de

UN MILION CORÓNE.

Tragerea losurilor clasa I. dela **16—19 Octomvre 1895.**

Tragerea losurilor clasa II. dela **6—14 Decemvre 1895.**

In ambele clase are loteria de clasă ung. următórele câştigurĭ:

Un premiu de 600,000 coróne.

1	câştig	à	400000	coróne	5	câştig.	à	10000	cor.
1	„	„	200000	„	12	„	„	8000	„
1	„	„	100000	„	27	„	„	6000	„
1	„	„	80000	„	8	„	„	4000	„
1	„	„	60000	„	110	„	„	2000	„
1	„	„	50000	„	213	„	„	1000	„
1	„	„	40000	„	100	„	„	400	„
1	„	„	30000	„	2010	„	„	200	„
3	„	„	20000	„	20000	„	„	100	„
3	„	„	15000	„	9000	„	„	80	„

Total **31,499 câştigurĭ,** cu suma de

Tragerea loteriei urméză sub controla statului şi în presenţa unui notar public reg. ung.

Câştigurile se plătesc în bani gata, şi fără nici o detragere.

5 MILIÓNE, 600,000 CORÓNE.

Losurĭ originale pentru tragerea loteriĭ clasa primă

un los întreg	jumĕtate	a 10 parte	a 20 parte
40 coróne.	**20** coróne.	**4** coróne.	**2** coróne.

Recomandă şi trimite şi în afară plătind înainte (la cerere şi cu rambursă)

CARL HEINTZE, Colecteur principal, BUDAPESTA, Szervita-tér Nr. 3.

Adresa Telegr.: **Lottoheintze** Budapest.

Comande din afară se pot face mai lesne cu mandat postal, adresa scrisă corect, a se trimite pentru **porto 5 cr.** Epistola recomandată **15 cr.** şi pentru fie-care listă a câştigurilor **10 cr.** mai mult.

Adresa Telegr.: **Lottoheintze** Budapest.